

2017 m. gegužės 5 d., penktadienis

Nr. 18 (1212) | Kaina 0,90 Eur

7md

Dailė | Muzika | Teatras | Kinas | Fotografija

2

Pokalbis su kompozitoriumi
Mykolu Natalevičiumi

3

Lietuvos kamerinio orkestro gastrolių
įspūdžiai iš Kinijos

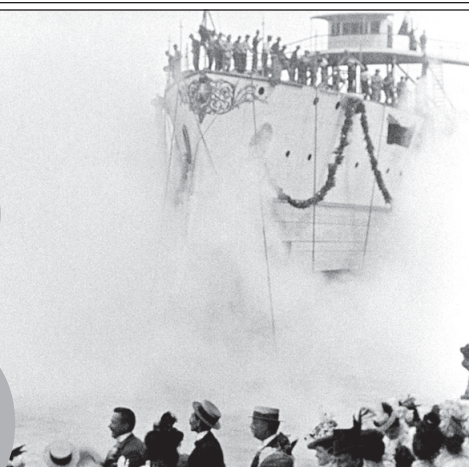
4

Spektaklis „Legenda apie Didįjį Kombinatorių“

6

Kotrynos Vaitekūnaitės-Jonušienės juvelyrika

8

„Liumjerai! Nuotykis prasideda“

Lumière'ai grįžta į kino teatrus

9

Nauji filmai – „Saldžių sapnų“

Vardan idėjos

Pokalbis su parodos „Asmeniška“ kuratore Ieva Burbaitė ir architektė Marija Repšyte

Balandžio 14 d. Nacionalinėje dailės galerijoje atidaryta paroda „Asmeniška. Lietuvos moterų dailė 1918–1940 m.“, skirta pirmosios Lietuvos dailininkių kūrybos ekspozicijos 80-mečio paminėjimui. Parodoje aprėpiamas platus tuometinės moterų kūrybos kontekstas – nuo žinomiausių dailininkių iki asmenybių, apie kurias informacijos beveik neišlikę; nuo tapybos darbų iki grafikos ar tautosomos dailės objektų. Apie „Asmenišką“ atsiradimo ištakas, įgyvendinimą ir moteris menininkes kalbamės su parodos kuratore Ieva Burbaitė ir architektė Marija Repšyte.

Šia paroda minimas pirmosios Lietuvos dailininkių kūrybos ekspozicijos 80-metis. Kaip ir kada išsivystė sumanymas surengti „Asmenišką“?

Ieva Burbaitė: XX a. pirmosios pusės Lietuvos dailininkių veikla ir kūryba domėjausi ne vienus metus, o moksliniai tyrimai „sugulė“ 2016 m. pavasarį Vilniaus dailės akademijoje apgintoje menotyros krypties disertacijoje „Lietuvos moterų dailininkių draugijos (1938–1940) veikla ir jos kontekstai“. Mintis apie 1937-ųjų parodos paminėjimą man buvo kilusi ir anksčiau, galvojau, kad būtų galima conceptualizuoti parodą, įtraukiant ir šiuolaikinę Lietuvos dailininkių kūrybą. Imponavo Laimos Kreivytės kuruiotos parodos „1907 : 2007. Privatūs pokalbiai“ galerijoje „Vartai“ pavyzdys. Tai buvo ekspozicija, skirta Pirmosios lietuvių dailės parodos 100-mečiui paminėti, joje „kalbėjosi“ XX amžiaus pradžios dailės klasikų darbai, pasiskolinti iš privačių kolekcijų, ir šiuolaikinės dailės kūriniai.

Vis dėlto moterų parodos idėją projektavau labiau savo galvoje...

Keramikė Bronė Bakutytė ir grafikė Veronika Šleivyte dailininkių parodoje. 1937 m.

IEVOS BURBAITĖS NUOSAVYBĖ. NEŽINOMAS FOTOGRAFAS

Kai Nacionalinės dailės galerijos vadovė Lolita Jablonskienė pasiūlė kuruoti tarpukario Lietuvos moterų dailės parodą, atsakyti negalėjau. Kadangi parodą planuota atidaryti 2017 m. pavasarį – abejonių nekilo, norėjosi pristatyti visuomenei ne tik bendrą XX a. pirmosios pusės dailininkių kūrybos kontekstą, bet ir priminti apie svarbų meninį ir visuomeninį įvykį 1937-aisiais, kai Kaune įvyko pirmoji dailininkių paroda, kurios 80-metį šiemet minime. Iki šiol tokio masto tarpukario Lietuvos dailininkių kūrybos pristatymo nebuvo. Tiesa, paroda tradicinė. Bet tuo pačiu metu galerijos erdvėse pristatoma ir Benedetto Carpi de Resmini su Laima Kreivyte kuruojama feministinė paroda „M/A\G/M\A. Kūnas ir žodžiai Italijos ir Lietuvos moterų

mene nuo 1965 metų iki šių dienų“. Manau, svarbu, kad parodų lankytojai gali pamatyti ir ikoniniais jau tapusius šiuolaikinių Lietuvos dailininkių darbus.

Parodai skirtoje spaudos konferencijoje minėjote, kad maždaug pusė eksponuojamų kūrinių surinkti iš privačių asmenų kolekcijų, dailininkių šeimų. Kaip sekėsi derybos dėl darbų su menininkių artimaisiais? Kaip šie reagavo į rengiamą parodą?

Norėčiau patikslinti, kad iš privačių rinkinių į parodą atkeliavo ne tokia jau didelė kūrinių dalis kiekybės atžvilgiu. Tačiau kokybės – tai bene pusė parodos vertės.

NUKELTA Į 7 PSL.

Iš detalių sukurti visumą

Pokalbis su kompozitoriumi Mykolu Natalevičiumi

GODA MARIJA GUŽAUSKAITĖ

Vilniaus Žvėryno mikrorajone esančioje Lietuvos kompozitorių sąjungoje tykiai dirbuojasi tie, kurių misija – išsaugoti lietuvišką muziką, užtikrinti geresnes kūrybines sąlygas dabartiniams ir būsimiems kompozitoriams bei gerinti lietuvių šiuolaikinės muzikos sklaidą. Apie visa tai kalbamės su naujuoju Lietuvos kompozitorių sąjungos pirmininku, kompozitoriumi, atlikėju, pedagogu ir visuomenininku Mykolu Natalevičiumi.

Jus pristatant dažnai užsime-nama, jog į muziką atėjote gana vėlai – būdamas šešioli-kos. Kaip pasirinkote muziko profesiją, kompoziciją?

Domėtis menais pradėjau nuo vaikystės, nes abu mano tėvai yra vizualiųjų menų srities atstovai. Po-sūkis į muziką buvo gana staigus. Jis įvyko man būnant maždaug ketu-riolikos, kai dar lankiau keturmetę Justino Vienožinskio dailės moky-klą. Baigiant ją, kilo noras išbandyti save muzikoje. Pamenu, pasitariau su tėvais ir gavau dovanų keturių oktavų sintetatorių, o knygyne pa-mačiau knygą apie kompiuterinę muziką. Tuomet pats pradėjau mo-kytis groti nauju instrumentu, kom-piuteryje rinkti natas bei įvairiomis programomis apdoroti garsus. Pa-jutęs, jog tai mane domina vis la-biau, nuėjau į Broniaus Jonušo mu-zikos mokyklą. Taip 11-oje klasėje pirmą kartą atsidūriau institucijoje, kurioje oficialiai mokoma muzikos. Grojau fortepijonu. Vėliau įstojau į Juozo Tallat-Kelpšos konservato-riją, kurią baigęs studijavau kom-poziciją Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, profesorius Vytauto Barkausko ir docento Ričardo Ka-belio klasėse.

Jūsų rašoma muzika įvairi – nuo tradicinių sudėčių opusų iki eksperimentinės elektro-ninės muzikos. Kaip Jūs pats galėtumėte apibūdinti savo kūrybą?

Menininkui kartais sudėtinga apibūdinti savo kūrybą, įsprausti ją į ribas. Kompozitorius Alanas Belkinas yra sakęs, kad kompozi-toriaus veikla yra iš detalių sukurti visumą, o muzikologo – visumą suskaidyti į gabaliukus, analizuo-jamas dalis. Šiuo atveju aš pritar-čiau, kad kompozitorius ne visada žino, ką daro. Menininkai tiesiog užsiima tuo, kas jiems yra įdomu, ir stengiasi savo idėjas paskleisti kiek galima plačiau.

Kalbant apie kūrybos amplitudę, sakyčiau, kad yra menas vienam instrumentui, kaip Chopino forte-pijoninė muzika, ir yra tarpdiscipli-ninis menas. Kuo labiau plečiamės,

tuo sinkretiškesni tampame. Jeigu pažvelgtume į seniausių laikų apei-ginius archajiškus ritualus, pama-tytume, jog ten viskas veikia kaip viena visuma – ir šokis, ir garsai, ir vaizdas.

Kūrybos platumas atsiranda iš domėjimosi įvairiomis sritimis. Mano manymu, kūryba negali būti ribota ar ribojama. Jeigu prisimin-sime muzikos istoriją, Bacho mu-zika buvo įvairių tuo metu vyravu-sių barokinių stilių sintezė. Šių laikų galimybės leidžia sujungti skirtin-gas meno sritis. Tačiau ar iš tiesų jungimas yra toks platus? Viena-reikšmiškai atsakyti sunku. O kas yra kūrybos siaurumas? Kadaise su profesoriumi Rimantu Janeliausku esame diskutavę, kad to paties lai-kotarpio kompozitoriai, kaip Cho-pinas ir Lisztas, būdami skirtingų charakterių, užsiėmė skirtingais kū-rybinės veiklos mastais – Chopinas kūrė beveik vien tik fortepijoninę muziką, o Lisztas – įvairiausių su-dėčių ir žanrų kūrinius. Manychiau, kad viskas priklauso nuo kūrėjų: vieni gilinasi į tam tikrą sritį ir per ją suvokia įvairovę, o kitiems no-risi įvairias patirtis sujungti į vieną visumą.

Kas Jus įkvepia kurti?

Mano kompozicijos pedagogas Vytautas Barkauskas yra pasakęs: „Reikia mokėti ne tik įkvėpti, bet ir iškvėpti.“ Mane įkvepia daug kas: pomėgiai, literatūra, kitų autorių kūriniai ir praktinė veikla – dė-symas, mokslinis darbas. Vaikys-tėje norėjau būti architektu, todėl mane labai inspiruoja šiuolaikinė architektūra, pavyzdžiui, dekons-truktyvizmas. Labai patinka kana-diečių architektas Frankas Gehry, kurio projektuoti pastatai, kaip Bilbao Guggenheimo muziejus ar Walto Disney’aus koncertų salė Los Andžele, primena išlankstytus metalo lakštus ar pirmykštes uolas. Taip pat esu automobilių, traukinių ir lėktuvų fanatikas. Mane domina ne tik teorija, mechanika, bet ir in-dustrinės erdvės, jų atmosfera. Ma-nyčiau, menininkas, būdamas tam tikro charakterio, natūraliai linksta prie jį dominančių sričių, kurios neišvengiamai daro įtaką jo kūrybai.

Dažnai kompozitorius kurti pradeda nuo skirtingų kom-pozicijos aspektų: harmonijos, melodijos, faktūros, formos ar idėjos. Nuo ko Jums prasideda kompozicija?

Negalėčiau pasakyti, jog turiu konkretų kūrybos metodą. Kom-po-zicija gali prasidėti nuo abstrakčios idėjos, garso tembro, literatūrinio siužeto ar įdomios frazės. Pavyz-džiui, kūrinio formą galima supla-nuoti pagal vizualų dangoraižių kontūrą, esantį dešiniajame Neries krante, žvelgiant nuo Tauro kalno.

Jūsų domėjimosi laukas neap-siriboja vien kūryba. Užsiimate ir pedagogine bei moksline veikla. Ką Jums reiškia šios veiklos? Koks yra jų įnašas į Jūsų gyvenimo kokybę?

Kūrėjo veikla retai būna viena-lytė. Dažnai greta tiesioginio darbo atsiranda įvairių papildomų užsiė-mimų, kurie suteikia įvairesnių sa-virealizacijos galimybių. Dėstymo ir mokslinė veikla padeda sufokusuoti galvoje tvyrančias mintis ir aiškiai jas išreikšti. Taip pat ieškoti galimy-bių, kaip būtų galima suklasifikuoti pasaulyje vykstančius muzikos reiškinius bei dėsnius. Kartą Ričardas Kabelis yra pasakęs, kad „kai dėstai, tai dvigubai mokaisi“. Dirbant pe-dagoginį darbą, dalyką turi išma-nyti kur kas geriau nei visi kiti. Šios veiklos mane žavi ir dėl to, kad jos skatina smalsauti, domėtis, tyrinėti.

Esate ir atlikėjas – dainininkas, pianistas, dirigentas. Papil-domai studijavote dainavimą Deivido Staponkaus, Algirdo Januto klasėse, pas Ingrid Ha-king Raby Orhuse, Danijoje. Taip pat lankėte dirigavimo pamokas pas Gintarą Rinkevi-čių. Kaip kilo poreikis mokytis atlikimo meno?

Atlikėjiškas aspektas man labai įdomus. Puiku, kai kompozitorius gali ir atlikti savo kūrinį. Žinoma, itin sudėtingus opusus, negrojant 3–4 valandų per dieną, būtų sunku įveikti. Tačiau man įdomi pati at-likėjo veikla. Kompozitorius yra tarsi garso laidininkas, ir man la-bai svarbu dalyvauti visame procese. Įžengęs į muzikos sferą, pradėjau dainuoti choruose, domėtis vo-kalu. „Nepačiupinėjus“ įvairių mu-zikavimo aspektų, užsiimti vien tik muzikos kūryba man atrodė nepil-navertiška. Be to, atlikimo patirtys padeda geriau suvokti, kaip rašyti tam tikro žanro muziką. Pavyzdžiui, nevaldant vokalo, gali būti sudė-tinga suprasti jo specifiką, pereina-mąsias natas. Taip pat ir chorinės muzikos sferoje. Dažnai chorve-džiai skundžiasi, kad kompozitoriai neišmano vokalinių dalykų. Visa tai geriausiai įmanoma įvaldyti tuomet, kai pats įgyji atlikimo patirties. Ši veikla man leidžia tiesiogiai prisi-liesti prie gyvo muzikavimo pro-ceso. Tai man labai svarbu.

Esate elektroninės muzikos žinovas: tuo domitės nuo pa-auglystės, studijavote Dani-jos elektroninės muzikos ins-titute pas Henriką Munchą. Kaip manote, ar yra takoskyra tarp akustinės ir elektroninės muzikos?

Man patinka teiginys, jog nėra elektroninės muzikos. Yra tiesiog muzika, kuri gali būti kuriama ir atliekama įvairiomis priemonėmis.

Mykolas Natalevičius

J. SAKALAUŠKO NUOTR.

Šiais laikais, kai muzika yra plati-nama įrašų pavidalu, ji neišvengia-mai pereina elektroninio apdoro-jimo etapą. Vieninteliai atvejai, kai muzikos nepaliečia elektroniniai prietaisai – muzikos klausymasis neįgarsintame koncerte arba, pa-vyzdžiui, muzikavimas su draugais prie laužo. Manau, kad akustinės ir elektroninės muzikos atskirtis atei-tyje dar labiau išsitrins.

Žvelgiant į įvairias mūsų gyve-nimo sferas galime pastebėti, jog viena ryškiausių tenden-cijų yra ribų niveliavimasis, galbūt net išsityrynimas. Ar ne-kyla kultūrai pavojus prarasti atskaitos taškus ir nugrimzti į bendrą masę?

Vienos ribos išsitrina, atsiranda kitos. Atsivertę klasikinės muzikos vadovėlių, galime rasti muzikos epo-chų ir stilių klasifikaciją, tačiau tuo metu, kai ta muzika buvo kuriama, tokio aiškaus suskirstymo juk ne-buvo. Galime prisiminti muzikantą Brianą Eno, kurio muzikinė ir pro-diusavimo veikla darė didžiulę įtaką šiuolaikinei muzikai. Galbūt dėl jo veiklos dabar muzikos klausomės kiek kitaip, nei būtume jos klausęsi anksčiau. Muzikos istorijoje, kaip ir evoliucijoje, dėl įvairių mutacijų atsiranda naujų rūšių, to nereikėtų bijoti. Jeigu galvosime, kad turime išsaugoti tai, kas neišvengiamai turi kisti, – eisime ne tuo keliu. Kie-kviena stagnuojanti tradicija miršta. Kultūros konservuoti nereikia.

Prieš mėnesį tapote Lietuvos kompozitorių sąjungos pirmi-ninku. Kaip šios pareigos pa-keitė Jūsų gyvenimą?

Šiuo metu išgyvenu pereinamąjį laikotarpį, kai prie naujos pareigy-bės stengiuosi priderinti kitas savo veiklas. Šis darbas man labai įdo-mus, nes reikalauja ir kūrybiškumo, ir organizuotumo. Čia tikrai yra ką

nuveikti. Kompozitorių sąjungoje nuoširdžiai dirba puikūs žmonės, kurie gali būti naudingi ir meninin-kams, ir visuomenei.

Kaip matote kompozitorių są-jungą dabar ir po keturių, de-šimties ar net keliasdešimties metų?

Yra sakoma, kad ateities profes-i-jos yra matematika, informacinės technologijos, biochemija, genetika ir menai. Tai nėra tik gražūs žodžiai. Menininko vaidmuo ateityje bus itin svarbus. Pažengęs verslas inves-tuoja į kūrybiškumo ugdymą, nes tai tampa tokios pat vertės dalyku kaip nafta ar akmens anglis. Turė-tume pagalvoti, kokia šiais laikais yra menininko funkcija visuome-nėje. Gražių pavyzdžių galėtume ieškoti Skandinavijos šalyse. Jie naudoja šiaurietišką ekonomikos modelį, kuris remiasi laisvo kapi-talo judėjimo ir socialinių garantijų simbioze – stipriomis kolektyvinė-mis sutartimis, derėjimusi dėl pelno paskirstymo ir t.t. Pagal statistiką, skandinavų šalyse gyvenantys žmo-nės yra vieni laimingiausių. Taigi, yra svarbių dalykų, kurių turėtume siekti.

Kalbant lokaliau, kompozitorių sąjungos vaidmuo visų pirma yra menininkų atstovavimas. Mes už-tikriname kompozitoriams galimy-bes užsiimti savo kūrybine veikla: inicijuojame kūrinių sukūrimą, ska-tiname jaunimo iniciatyvas ir ke-liame menininko profesijos prestižą. Tai vietiniai tikslai, kuriuos turime spręsti dabar. Ateityje kompozitorių sąjungos reformavimas turėtų sietis su Europoje vykstančiais panašių institucijų veiklos modeliais, mano nuomone, pirmiausia skandinavų.

Dėkoju už pokalbį.

KALBINO IR PARENGĖ
GODA MARIJA GUŽAUSKAITĖ

Kultūrinių mainų kryptis į Rytus

Lietuvos kamerinio orkestro gastrolių įspūdžiai iš Kinijos

JULIJUS GRICKEVIČIUS

Prieš savaitę Lietuvos kamerinis orkestras grįžo iš ketvirtųjų gastrolių Kinijoje. Svarbiausias išvykos aspektas – kultūriniai mainai. Vis dažniau kalbama apie Vakarų kultūros eksportą ir kelius į Kiniją, todėl galime pasvarstyti, kodėl ši kryptis tokia aktuali?

Praėjus penkiasdešimčiai metų nuo kultūrinės revoliucijos, kai Vakarų klasikinė muzika buvo uždrausta, o Ludwigo van Beethoveno įrašai galėjo būti prilyginti nusikaltimui, Kinija jau kuris laikas išgyvena naują erą. Valstybė stato operos teatrus, koncertų sales, investuoja į infrastruktūrą. Susidomėjimą lemia ne tik milžiniškos investicijos. Veikia vadinamas „Lang Lango“ efektas – pasaulinės kinų pianisto šlovės įkvėpti maždaug keturiasdešimt milijonų jaunuolių lanko fortepijono pamokas.

Tačiau Kinija nori ne tik importuoti, bet ir eksportuoti, tapti įdomi ne prekėmis, o kultūra. Į Kinijos kultūros eksportą kasmet investuojama beveik pusė milijardo dolerių ir kalbama ne tik apie Kinijos tradicinės muzikos orkestrus, bet ir apie europietiško modelio simfoninius kolektyvus bei solistus. Juokaujama, jog Kinija siekia užkariauti Europą jos pačios metodais. Kinijos operos, baletų trupės ir simfoniniai orkestrai vis dažniau rengia gastroles Tolumuosiuose Rytuose, kurių scenose anksčiau kraliavo europiečiai. Vien Pekine dirba per dešimt simfoninių orkestrų, sostinės prieigose savo atstovybę steigia Julliardo mokykla.

LKO ir dirigentas Modestas Barauskas tapo naujo kultūrinio reiškinio gimimo liudininkais. „Šilko kelio“ festivalis – didelė meninė ir ekonominė iniciatyva, kuria bandoma pasauliui atverti duris į Kinijos kultūrą ir kviečiant Vakarų atlikėjus. Per tris savaites Šenženio koncertų salėje ir teatre pasirodė dvylika kolektyvų, iš viso apie 700 atlikėjų iš dvidešimties šalių. Tarp jų – Vienos filharmonijos orkestras, Honkongo Kinijos simfoninis orkestras, Borodino kvartetas, kinų tradicinės muzikos orkestrai. Beje, keliomis dienomis anksčiau čia solo pasirodymą surengė ir Lietuvos nacionalinės filharmonijos 76-ąjį sezoną užbaigiantis prancūzų arfininkas Xavier de Maistre.

Kuo šios LKO gastrolės kitokios nei ankstesnės? Pirmiausia, nenustebkite, jeigu kitą sezoną filharmonijoje išgarsite LKO, griežiančius kinų kompozitorių kūrinius. Istorinis įvykis – orkestras pirmą kartą ėmėsi šiuolaikinių Kinijos kompozitorių partitūrų. Šenženio koncertų salėje lietuviai atliko kinų kompozitorių Xiaogang Ye ir Li SS kūrinių premjeras.

Xiaogang Ye yra vienas įtakingiausių Kinijos kompozitorių, šio festivalio meno vadovas, taip pat rengiantis šiuolaikinės muzikos festivalį Pekine. Jo kūrinyse „Minšano kalno tylą“ skirtas 2008-ųjų žemės drebėjimo aukoms atminti. Kadaise tankiai apgyvendintas kalnas staiga ištuštėjo. Lietuvos bičiulis, muzikologas ir smuikininkas Sam Su tvirtino, kad tai jaudinantis kūrinyse, jį taip interpretavo ir Lietuvos kamerinis orkestras. Li SS dar studijuoja JAV, todėl premjera festivalyje su puikios reputacijos Lietuvos

Lietuvos kamerinis orkestras Šenženio koncertų salėje

AUTORIAUS NUOTR.

kameriniu orkestru jam buvo itin svarbi.

Tikriausiai kaip ir mums kinų autorių pavardės nieko nesako, taip ir Šenženio publikai – lietuvių pavardės. O ir abiejų LKO koncertų programos koncepcija labiau priminė šalių prisistatymą ar vitriną nei įprastą koncertą. Algirdo Martinaičio „Rojaus paukščiai“, Jono Tamulionio „Toccata diavolesca“, Broniaus Kutavičiaus „Džiukiškos variacijos“ stilistiškai susisiejo su Xiaogango Ye ir Li SS kompozicijomis. Tačiau barokinė Giuseppe Tartini Sonata smuikui g-moll, Niccolò Paganini „Cantabile“, Piotro Čaikovskio Serenada styginiams C-dur šiame kontekste, pavyzdžiui, mūsų filharmonijoje galėtų atrodyti keistai. Sensacingą griežimo techniką pademonstravo ir jaunas smuikininkas virtuozas Romanas Kimas, atlikdamas savo kūrinių „Il Brindisi“ pagal Giuseppe Verdi operą „Traviata“, čia solistas grojo ir dantimis. Scenoje matėme

ir kitus „triukus“, pavyzdžiui, Romano išrastus spektrinius akinius koncentracijai. Šis dvidešimt trejų smuikininkas jau turi pulką savo gerbėjų, tai buvo galima suprasti iš publikos reakcijos.

Džiugu, kad LKO koncertai pateko į lankomiausių festivalio renginių trejetuką, kartu su arfininku Xavier de Maistre ir pasaulyje pripažintu pučiamųjų kvintetu „Canadian Brass“. Teigiama, kad Kinijoje net ir įžymūs Europos kolektyvai patenka į vienodos konkurencijos sąlygas, mat dažnas kinų klausytojas nežino Vakarų pasaulio reitingų, dešimtukų ar penketukų, nėra susidaręs mums būdingo konteksto apie prestižą ir pripažinimą.

Vienas festivalio organizatorių Sam Su – Lietuvos muzikinės kultūros gerbėjas. Vien pernai jis tris kartus lankėsi Lietuvoje ir klausėsi Lietuvos kamerinio orkestro 20-ajame Vilniaus festivalyje. „Koncertuose girdėjome tris akcentus. Pirmas – lietuvių kompozitorių kūriniai, antras – Kinijos

kompozitorių premjeros ir trečias – mainai, kuriuose bendradarbiauja Vilnius ir Šenženis. Pasirodymais itin domėjosi žiniasklaida, vadinasi, LKO koncertai buvo deramai įvertinti. Festivalis turi didelių planų ir garantuotą finansavimą, o miesto valdžia supranta, kad ekonominė sėkmė prasideda nuo kultūros“, – sakė Sam Su. Šių gastrolių idėja gimė prieš metus, buvo pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su Šenženio municipaliteto ir festivalio atstovais. Reiktų priminti, jog Nacionalinės filharmonijos ir Kinijos kultūriniai mainai vyksta nuo 2013 m., o LKO jau lankėsi Pekine, Ksiamenyje, Makao, Siane, Džongšane. Kitų metų spalį orkestro laukia penktos gastrolės šioje šalyje. Balandžio 21 d. LKO dalyvavo Džengdžou vykusiame Geltonosios upės muzikos festivalyje. Čia drauge su šio miesto simfoniniu orkestru ir dirigentu Timothy Su vilniečiai atliko Ludwigo van Beethoveno Septintąją simfoniją.

Kronika

„Liepaičių draugai Vilniuje“

Balandžio 20-ąją Vilniaus universiteto Didžiojoje auloje prasidėjo VI tarptautinis vaikų ir jaunimo chorinės muzikos festivalis „Liepaičių draugai Vilniuje“. Iškilmingame atidarymo koncerte dalyvavo Vilniaus chorinio dainavimo mokyklos „Liepaitės“ Jaunučių choras (vadovė E. Jaraminienė), Merginų choras (vadovė J. Vaitkevičienė), Karoliniškių muzikos mokyklos choras „Cantica“ (vadovė D. Mikienė) ir svečiai iš Vengrijos Pečo miesto – Nagy Lajos katalikiškos gimnazijos mišrusis choras „Laudate“ (vadovas G. Havasi).

„Laudate“ koncertavo balandžio 21 d. Vilniaus J. Biržiškos gimnazijoje. Svečiai buvo priimti itin šiltai. Choras atliko anonimo giesmę „Kaldų kanonas“, F. Bieblo, F. Mendelssohno, J. Rutterio, J. Reinbergerio

kompozicijas, padainavo ir dvi K.V. Banaičio harmonizuotas lietuvių liaudies dainas. Pasirodymą baigė B. Lajoso kompozicijomis. Jose išryškėjo vengrų temperamentas, ryški, klausytoją įtraukianti ritmika.

Balandžio 22-ąją chorai rinkosi Šv. Jonų bažnyčioje. Čia prasidėjo Lietuvos merginų chorų vakaras. Specialiai renginiui buvo užsakyta „Misterija“ pagal lietuvių liaudies tautosaką „Saulėgrįžos“. Jos dalį „Deivei Mildai ir mėnuliui“ sukūrė jaunas kompozitorius Matas Drukteinis. Ją atliko jungtinis choras. Kompozicijoje darniai skamba daugiabalsė faktūra, lietuviškos intonacijos, giedojimas, susipynęs su kalbėjimu.

Džiugu konstatuoti, kad šioje festivalio programoje pasirodo vis daugiau kolektyvų ne tik iš Vilniaus. Šiomet dalyvavo du kolektyvai iš Šiaulių – J. Janonio gimnazijos merginų choras „Viva melodica“ (vadovė L. Mikutienė, koncertmeisterė J. Deveikytė), Šiaulių universiteto choras „Pavasaris“ (vadovas G. Ramanauskas, koncertmeisterė

J. Deveikytė), Telšių muzikos mokyklos merginų choras (vadovė V. Udelcovenė, koncertmeisterė A. Radzienė), Kauno Vytauto Didžiojo universiteto kamerinis merginų choras (vadovas V. Masevičius, koncertmeisterė V. Rusteikienė) ir festivalio šeimininkės, „Liepaičių“ merginų choras (vadovaujamas J. Vaitkevičienės, koncertmeisterė E. Kasteckaitė). Koncerto dalyviai pelnė ir apdovanojimus. Šiomet choras vertino Kijevo mergaičių choro „Vognyk“ vadovė S. Stepanenko, choro ir orkestro dirigentas profesorius L.V. Lopas bei Vilniaus chorinio dainavimo mokyklos „Liepaitės“ direktorė ir choro vadovė E. Jaraminienė. Apdovanoti buvo visi kolektyvai. Už savitą interpretaciją apdovanotas Šiaulių choras „Viva musica“, įdomiausios programos nominaciją pelnė Kauno Vytauto Didžiojo universiteto choras. Nominacija už Lietuvos muzikos propagavimą įteikta Telšių muzikos mokyklos chorui. Išraiškingiausio choro vardą pelnė Šiaulių choras

„Pavasaris“, o „Liepaitės“, dar kartą įrodžiusios savo unikalumą, buvo įvertintos dviem nominacijomis – už vokalinę kultūrą ir brandžiausią programą. Koncerte žavėjo įdomi ir įvairi programa, profesionalus, nuoširdus atlikimas.

Festivalio baigiamasis koncertas „Skamba laiškai“ įvyko balandžio 23 d. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje. Renginyse buvo skirtas Tarptautinei jaunimo solidarumo dienai, jį vedė J. Pranaitytė, režisavo E. Storpirstienė. Po iškilmingų festivalio organizatorės E. Jaraminienės ir Vengrijos ambasados viešnios B. Hruby kalbų pasirodė Kijevo vaikų ir jaunimo rūmų mergaičių choras „Vognyk“ (vadovė S. Stepanenko, koncertmeisterė O. Dovgan). Choras išsiskiria savitomis interpretacijomis, kūrinius pajavairina subtiliais akcentais. Vengrijos Pečo miesto Nagy Lajošo gimnazijos mišrus choras „Laudate“ pabrėžė vyrišką skambesį. Ir šiame koncerte vengrai dainavo lietuviškai, o pasirodymą baigė B. Lajoso opusu.

Koncerte pasirodęs Telšių muzikos mokyklos merginų choras atliko G. Kalino aranžuotą lietuvių liaudies dainą „Bijūnėlis“ ir J. Kalco Gloria iš „Missa brevis“. Solidi giesmė nuskambejo itin džiugiai, iškilmingai. Kūrinio didingumą sustiprino būgnai, grojo E. Kazlauskas ir A. Radzys. Šiaulių J. Janonio gimnazijos merginų choras „Viva melodica“ giedojo iškilmingą V. Augustino giesmę tėvynei „Cantate Patriae canticum novum“.

Šiaulių universiteto merginų choras „Pavasaris“ dar kartą atliko originalią E. Ešenvaldo kompoziciją „Spring, the Sweet Spring“ ir D. Zakaro išplėtotą lietuvių liaudies dainą „Parbėg laivelis“. Merginų choras „Liepaitės“ savo pasirodymą pradėjo sutartine „Turėjo liepa“, taip pat skambėjo V. Augustino „Anoj pusėj Dunajėlio“ ir Olia Gjeilo „Tundra“. Festivalis baigėsi Jürgeno Golle „Cantamus ad gloriam musicae“. Ir dalyviai, ir publika liko pakylėti.

RENATA LASTAUSKAITĖ-VENGRIENĖ

Kelionė Didžiojo Kombinatoriaus laiveliu

Rolando Atkočiūno spektaklis Lietuvos rusų dramos teatre

INGRIDA RAGELSKIENĖ

Visi pastaraisiais metais sukurti režisieriaus Rolando Atkočiūno spektakliai – apie „kitokius“ žmones. Savotiškus nykstančių rūšių atstovus, visus tuos Janius, Klaras, Zoikas, Ostapus ir Ipolitus. Puikių aktorių suvaidintus vidinės karštinės kėčiamus personažus, savo egzistencines baimes ir kančias išprakaituojančius į dailininkės Jolantos Rimkutės sukurtus kostiumus. Savita estetika irgi skatina laukti R. Atkočiūno premjerų, vėl suburiančių meninių bendražygių trejybę – kostiumų dailininkę J. Rimkutę, scenografą Martiną Vilkarsį ir kompozitorių Giedrį Puskunigį.

Ką gi, prieš mėnesį Lietuvos rusų dramos teatre įvykusi režisieriaus R. Atkočiūno „Legenda apie Didįjį Kombinatorių“ premjera turi visas šias sudėtines dalis ir netgi aukščiausios prabos literatūrinį šedevrą: Senąjį Testamentą, Biblijos tekstus. Mane tebeintriguoja režisieriaus siekiamybė maksimaliai atsiriboti nuo pirminį impulsą pastatymui davusio Iljos Ilfo ir Jevgenijaus Petrovo romano „Dvylika kėdžių“. Trafaretinius, kino pastangomis

štapais virtusius personažus R. Atkočiūnas atgaivino pačiu netikėčiausiu būdu – įšvirkšdamas į Ipolito Matvejevičiaus ir Ostapo Benderio graudžiai juokingą nesėkmingo praturtėjimo istoriją tiršto gaivalo, sukondensuoto iš legendų apie žydų klajones po dykumas, jūros dugnu ir savo sielos užkaborius.

Šiam savitam *road movie* scenografas Martins Vilkarsis, pasitelkęs talentingus Rusų dramos teatro dailides, sukūrė scenoje plūduriuojančią, link Izraelio krantų srovės plukdomą baržą. Dar prieš prasidedant spektakliui į salę besirenkantys žiūrovai smalsiai nužiūrinėja uždangos nepaslėptus laivelio vidurius. Štai gelbėjimosi ratas su pirma užuomina į genialių feljetonistų legendinį kūrinį – laivelio vardas „Skriabinas“. Įmantrus, ekstaziškas, – tokiu ritmu žada mus plukdyti spektaklio kūrėjai. Po to dėmesys krypsta į koloritą, spalvas, savo kaitrumu kontrastuojančias su jūra, teliškuojančia už laivo iliuminatorių. Dvi su puse veiksmo valandos beveik materializavo vandens dvasią. Buvimo saulės nutviekstame denyje, tvankiose kajutėse, galiausiai laivo gelmėse, viduriuose.

Vienareikšmiškai, scenografija yra didžioji šio spektaklio sėkmė.

Einant į Rusų dramos teatro premjerą gali visada būti ramus dėl aktorinės meistrystės. „Legendoje apie Didįjį Kombinatorių“ visi aktoriai regėjosi savotiškais dibukais, įsileidusiais į savo kūnus „Dvylikos kėdžių“ personažus. Gerai, kad tokia intervencijai maksimaliai talkino spektaklio dailininkai ir kompozitorius. J. Rimkutės kostiumai, apgaubiančios, glamonėjančios suknelių klostės, išryškina menkiausių moters figūros linkį, šukuosenos – aktorių skulptūrišką veido grožį.

Matilda ir Klotilda, Eločka, Liza, Gricacujeva, Katerina ir Klavdija – visos ankštoje laivo erdvėje siaučiančios damutės iš režisieriaus gavo savo benefisinę mikroscenelę, per kurią personažas lyg kulka ištaško savo esmę. Moteriškų personažų demoniškumas, juslingumas, savotiška plėšrinių gracija spektaklyje yra sutirštinta iki maksimumo. Vyriški personažai labiau susiglamžę ir apsilėidę, mažiau kūniški, labai daug mąstantys, bylojantys ir kenčiantys. Veiksmas sąmoningai išcentruotas, Ipolito ir Ostapo pora čia anaip tol nebėra pagrindiniai istorijos herojai. Jie turėjo būti tik

D. MATVEJEVO NUOTR.

Scena iš spektaklio

dar viena ekscentriška laivo keleivių pora, metodiškai triumų gelmėse preparuojanti kėdę po kėdės. Koją ekscentrikams aferistams pakiša paraleliai vykstantis biblinis Mozės, žydų tautos gelbėtojo, siužetas. Iš jo į Ostapo Benderio veiksmus ir charakterį prasibrauna kaltės, atpirkimo ir nuolankaus atleidimo

motyvai. Aktorius Valentinas Novopolskis, vaidinantis Ostapą, sužavi, įelektrina aplinką, užkrečia žmones savo nesutramdomu žavesiu ir atvirumu gyvenimui. Laisvas, jokia vergyste, priklausomybe nuo bet ko nesuvaržytas žmogus – toks prieš žiūrovo akis iškyla Didysis Kombinatorius.

Anonsai

„Naujasis Baltijos šokis“

Gegužės 12–20 d. vyks 21-asis tarptautinis šiuolaikinio šokio festivalis „Naujasis Baltijos šokis ’17“. Šiemet festivalis plečia savo geografiją ir šiuolaikinio šokio spektaklius pristatys ne tik Vilniuje, bet ir Kaune bei Klaipėdoje.

„Kaip ir kiekvienais metais, siekiame įgyvendinti pagrindinį festivalio tikslą – supažindinti šiuolaikinio šokio gerbėjus su šio žanro naujovėmis, įdomiausiais darbais, perspektyviais jaunaisiais kūrėjais ir, žinoma, žvaigždėmis“, – sakė naujoji festivalio vadovė Gintarė Masteikaitė.

„Naujojo Baltijos šokio ’17“ atidarymo vakarui Lietuvos nacionalinio dramos teatro Didžiojoje salėje pasirinkti „Cloud Gate“ šokio teatro iš Taivano darbai „Baltas vanduo“ ir „Dulkė“. Pasaulio žiniasklaida choreografo Lin Hwai-mino vadovaujamam teatrui negaili pačių geriausių įvertinimų, o šokio kritikai klausia: „Ar kada nors kas nors yra matęs šokio trupę, kurios šokėjų kūnai tokie magiški ir gražūs?“ Ir pripažįsta, kad jie „yra įvaldę tokią kontrolę ir išraišką, kuri ribojasi su antžmoginių galiomis. Tai atlikėjai, kurie ramius judesius gali padaryti labai iškalbingus ir gyvus.“

Atidarymo vakarą, be svečių iš Taivano, bus parodytas ir Lietuvos žiūrovams jau pažįstamos Austrijos trupės „Liquid Loft“ naujaušias darbas „CANDY’S CAMOUFLAGE Imploding Portraits“. Trupė išsiskiria vizualumu, unikalio judesio kalba, jungtimis su kitais šiuolaikiniais menais ir technologijomis. Visa tai jai pelnė pasaulinį pripažinimą ir daugybę laimėjimų, tarp jų – 2007 m. „Auksinį liūtą“ Venecijos bienalėje.

Šiuolaikinių technologijų gerbėjai turės išskirtinę galimybę išvysti fantastišką jų panaudojimą Prancūzijos šokio trupės „Adrien M & Claire B“ spektaklyje „Hakanaï“. Trupė surengė daug pasirodymų, kuriuose buvo panaudotos kompiuterinės

technologijos, sujungiančios tikrą ir virtualųjį pasaulį. Viskas kūrėjų Adrieno Mondot ir Claire Bardinne pasirodymuose paremta vaizduotę maitinančiu žaidimu.

21-ajame „Naujajame Baltijos šokyje“ taip pat pasirodys choreografas Antonas Ovčinkovas iš Ukrainos su darbu „De.synchronizacija“, svečiai iš Lenkijos – Edyta Kozak ir Rolandas Rowiński, pristatysiantys spektaklį „Šoku jums ilgiau nei vieną minutę“, kuris 2009 m. šokio kritikų buvo pripažintas geriausiu pasirodymu.

Jautrią šeimos istoriją savo spektaklyje „Seserys po 11 metų“ pasakos norvegės seserys Anne Katrine ir Liv Hanne Haugen, įkūrusios trupę „Haugen productions“. Belgai „Mariedl“ Lietuvos publikai

LIU CHEN - HSIANG NUOTR.

„Cloud Gate“ šokio teatro spektaklis „Baltas vanduo“

pristatys 2015 m. darbą „Roubignoles“ – intymumo ir moters identiteto tyrinėjimą.

Bendradarbiaujant su Europos šokio tinklu „Aerowaves“ šiemet į festivalį atvyksta šveicaras choreografas Alessandro Schiattarella su darbu „Kitur“, portugalai „Jonas & Lander“ su spektakliu „Adorabilis“, Danijoje gyvenantis suomis Tanelis Törmä su solo spektakliu „Klasikinis grožis“, kurio svarbiausia mintis – permąstyti svajonių prasmę ir svarbą. Taip pat čekai Tereza Ondrová ir Peteris Šavelis, laužantys lyčių stereotipus spektaklyje „Berniukai, kurie mėgsta žaisti su lėlėmis“, ir jau minėta Prancūzijos trupė „Adrien M & Claire B“.

Festivalio uždarymo spektakliu pasirinktas kartais scenos chuliganais vadinamo vieno žymiausių Nyderlandų šokio teatrų „Club Guy & Roni“ kūrėjų darbas „Laimė“. Trupė išsiskiria mistiniais, muzikaliais šiuolaikinio šokio spektakliais, kurie kalba aktualiomis temomis ir plečia šiuolaikinio šokio žanro ribas. Būtent toks yra ir spektaklis „Laimė“, kurį žiūrovai išvys gegužės 20 d. Lietuvos nacionaliniame dramos teatre.

Nors kasmet „Naujajame Baltijos šokyje“ sulaukiama keliolikos užsienio trupių ir choreografų, nepamiršamas ir savas šokio laukas. Šiemet jam atstovauja praėjusiais metais vizualaus šokio spektaklį „Žaidimas baigtas“, įkvėptą Julio

Cortázaro kūrybos, pristatęs ir „Aukšniais scenos kryžiais“ už jį įvertintas urbanistinio šokio teatras „Low Air“. Taip pat dvi jaunosios kartos kūrėjos Greta Grinevičiūtė ir Agnietė Lisičkinaitė su darbu „B ir B dialogas“. Premjerą – spektaklį „Agnija“ – ruošia šiemet 20-metį švenčiantis Vyčio Jankausko šokio teatras.

Vienas šiųmečio festivalio programos išskirtinumas – nemokami renginiai. „Menų spaustuvės“ kieme gegužės 12–14 d. bus pristatytas Bridgmano ir Packer šokio trupės iš JAV projektas „Sunkvežimis“, o gegužės 19 ir 20 d. – šokėjo Beno Fury ir muzikanto Simono Thierree sukurtas šokio spektaklis-ritualas „Darwiso košmaras“ (Belgija).

Nemokamas lenko R. Rowiński filmas „Šoku tau“ ir interaktyvi jo partnerės E. Kozak instaliacija „Šoku jums vieną minutę“ bus rodomi „Menų spaustuvėje“ gegužės 14 dieną. Kaip teigė festivalio vadovė G. Masteikaitė, tikimasi, kad šie renginiai padės plėsti festivalio auditoriją.

Iš viso šiųmečiame festivalyje „Naujasis Baltijos šokis“ pasirodys 18 trupių ar choreografų, atstovaujančių 14 valstybių, bus parodyta 20 šokio ar su šokiu susijusių kūrinių.

Visa informacija apie trupes, spektaklius ir nemokamus renginius – www.dance.lt, bilietai – www.tiketa.lt.

RENGĖJŲ INF.

arti holivudo arba honoraras ieško autoriaus

Gegužės 7 d. – Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena

IŠKILMINGAI MINIME, DŽIAUGIAMĖS, DIDŽIUOJAMĖS

ŠIAME PUSLAPYJE GALĖJO BŪTI TAVO STRAIPSNIS

UŽ JĮ NUMATYTA TARKIM 20 EURŲ

– [NUSKAIČIUOJAME MOKESČIUS]
15 % GPM (gyventojų pajamų mokestis),
9 % Sodra (Sodra yra Sodra yra sodri)
30,98 % – dirbantiejiems (Sodra yra Sodra yra sodri) [MOKA darbdavys]
(29,7 % – nedirbantiejiems (Sodra yra Sodra yra sodri) [MOKA darbdavys]

IŠ VISO:
54,98 %
(53,7 %)
AUTORIUS, PARAŠĘS ŠĮ STRAIPSNĮ, BŪTŲ PRALOBĖS 9,004 EUR. (9,26 EUR.)
BET NEPRALOBO, PATS KALTAS

AČIŲ KAT RAŠOTIA

SPAUDA, KALBA, KNYGAS ATGAUK IŠ NAUJO

СПАУДА, КАЛБА, КНИГА, АТГАУК ИШ НАУЬО

Eskizas kūrybos portretui

Pokalbis su juvelyre Kotryna Vaitekūnaite-Jonušiene

Nuo gegužės 6 d. „Ramybės“ galerijoje Palangoje veiks Kotrynos Vaitekūnaitės-Jonušienės juvelyrkos darbų paroda „Kūnokūnui“. Ta proga autorę kalbina dailėtyrininkė Rita Mikučionytė.

Kaip juvelyrika atsirado Tavo gyvenime? Baigei Nacionalinę M.K. Čiurlionio menų mokyklą. Juk galėjai rinktis, pavyzdžiui, tapybą kaip garsieji šeimos vyrai – senelis Povilas Ričardas Vaitiekūnas, tėtis Jonas Vaitekūnas ar dėdė Justinas Vaitiekūnas, arba tekstilę kaip močiutė Birutė Vaitiekūnienė?

Negalvojau apie tai, kad turėčiau ar neturėčiau rinktis kaip kas nors kitas. Tapybos, tekstilės mokiausi mokykloje, o juvelyrika galbūt kaip tik ir patraukė tuo, kad man buvo nauja, nepažįstama sritis.

Mintis studijuoti juvelyriką atsirado visiškai netyčia – niekada apie tai anksčiau nebuvau pagalvojusi, tiesiog pamačiau, kad VDA Telšių fakultete yra tokia bakalauro studijų programa... Mane patraukė galimybė kurti papuošalus, nors tuomet nelabai įsivaizdavau ir net nesidomėjau, kaip dirbama su metalu.

Kada ir kaip supratai, kad būsi menininke? Kada profesijos požiūriu jautiesi stipri, nepalaužiama, o kada užvaldo silpnumo, nevilties akimirkos?

Tai kad nebuvo jokio atsitikimo ar kažko ypatinga, kad suprasčiau,

jog dabar jau būsiu menininke. Viskas kažkaip natūraliai klostosi. Šeimos menininkai irgi nesakė, kuo turėčiau būti. Nuo vaikystės buvau tokioje aplinkoje. Namuose visad matydavau paveikslų, tėvai vesdavosi į parodas. Paskui įstojau į Nacionalinę M.K. Čiurlionio menų mokyklą, o baigiant ją net nebuvo minčių rinktis ne meno specialybę.

Kad būtinai turiu tapti iškilia menininke, aš negalvoju ir negalvoju, tiesiog darau, kas man patinka. Stipri jaučiuosi tada, kai sukuriu tai, kas man pačiai tikrai patinka, sulaukiu gerų įvertinimų, kai mano kūrinius supranta ir vertina tie, kurių nuomonė man svarbi. Tuomet atsiranda dar didesnis paskatinimas kurti. O silpnumo akimirkų man kaip ir nebūna... nebent kai per daug užsibrėžiu padaryti ir nespėju, bet tai nutinka tik trumpam, nevilties akimirkomis to nepavadinčiau.

Bakalauro studijų VDA Telšių fakultete baigiamajam darbui pasirinkai nagrinėti rago motyvo vaizdinius ir sukūrei išpūdingą kaklo papuošalų kolekciją „Ragai“. Kiek Tau artima senovės lietuvių religija ir mitologija, apskritai archajiškos formos šiuolaikinėje juvelyrikoje?

Iš tikrųjų mane domina ne viskas, apie ką rašiau baigiamojo darbo teorinėje dalyje. Senovės lietuvių religijos ir mitologijos tema nėra artima. Įdomesnis papuošalo ir

žmogaus skeleto santykis su kūnu. Papuošalo ir žmogaus skeleto paralelių ieškojimas prasidėjo nuo kaklo papuošalo „raktikaulio“ – norėjau išryškinti formą, tarsi iškelti į paviršių patį raktikaulį. Domino griaučių struktūra – savaip interpretuodama atkartojau organiškas formas, tarsi kūriau išorinį skeletą.

Gal galėtum paminėti keletą Tau mąstymo požiūriu artimų menininkų ar dailės krypčių, kurioms jauti prielankumą? Kaip vertini lietuvių konceptualią juvelyriką? Ar tau aktuali priekūnio idėja?

Apskritai man įdomus modernizmas, tapyba. O iš juvelyrų menininkų patinka Tanelio Veenrės masyvūs kaklo papuošalai, Tedo Noteno, Gijso Bakkerio darbai. Labai įdomūs Sigito Virpilaičio kūriniai iš mamuto kaulo, taip pat jo sukurti „priekūniai“, žavi Birutės Stulgaitės darbai. Iš jaunųjų lietuvių autorių patinka Beno Staškausko kūryba.

Dėl priekūnio idėjos juvelyrikoje – tai juk juvelyrika visada buvo susijusi su kūnu... Manau, galima sakyti, kad iš to ji ir atsirado, nes žmonės nuo seno nešiodavosi prie kūno jiems brangius daiktus kaip amuletus. O paskui tai iš naujo atgijo šiuolaikinėje juvelyrikoje XX a. 7-ojo dešimtmečio pradžioje. Tik jau kitaip. Žmogaus kūnas tapo įkvėpimo šaltiniu – norėta parodyti, kad juvelyrika yra tokia pat svarbi kaip ir kitos meno šakos.

Kotryna Vaitekūnaitė-Jonušienė, „Žiedas“. 2012 m.

J. JONUŠO NUOTR.

Savo juvelyriką kuri tarsi sau. Ką manai apie jos komercinę pusę? Kaip įsivaizduoji (o gal kartais ir tiksliai žinai), kas nešiotų ar nešioja Tavo papuošalus?

Taip, tikrai – pirmiausia papuošalus kuriu sau, darau tai, kas man patinka, ką pati nešioju, o ne tai, kas būtinai turėtų patikti daugeliui. Kurdamą nugalvoju apie žmogų, kuris galėtų nešioti mano papuošalus, nes jei pradėčiau iš karto galvoti apie pirkėją, kūriniai tikriausiai būtų kitokie. Mano papuošalai labai artimai siejasi su kūnu dar ir todėl, kad pirmiausia juos kuriu sau. Kiekvieną žiedą darau pagal savo pirštų formą ir dydį, auskarus – pagal savo ausies ir kaklo dydžius, kaklo papuošalus taip pat derinu prie savo kaklo proporcijų.

Aišku, kai žmogus užsisako papuošalą, tuomet labai daug galvoju apie tai, koks papuošalas jam tinka, ir papuošalo formą bei dydį atidžiai derinu prie konkretaus asmens kūno. Stengiuosi neskirstyti darbų

į parodinius ir skirtus pardavimui. Bet parodose labiau norisi parodyti tuos kūrinius, kurie man pačiai atrodo įdomiausi, išskirtiniausi, o perkami dažniau paprastesni.

Dabar jau trečius metus dirbu tik sau (neseniai pradėjo veikti mano internetinė parduotuvė), tad galima sakyti, kad gyvenu iš savo kūrybos. Aišku, joje yra ir daug techninio darbo, o kartais ir ne itin kūrybiškų užsakymų.

Žmonės, kurie įsigyja mano papuošalus, gana skirtingi, bet tokie, kurie vertina originalius, išskirtinius papuošalus, kurie į juos žiūri kaip į kūrinius. Man pačiai patinka, kai mano darbai kelia žmonėms įvairias mintis ir įvairias reakcijas, patinka ir tai, kad jie ne kiekvienam žmogui priimtini ir suprantami. Smagu, kai sulaukiu gerų įvertinimų iš kitų menininkų, kurių darbai man pačiai patinka.

Dėkui už pokalbį.

Paroda veikia iki birželio 2 d.

Paveikslas – kaip lūkestis

Arvydo Baltrūno personalinė paroda „Sidabriniai+“ Panevėžio „Galerijoje XX“

AGNĖ KULBYTĖ

Priešvėlykinėmis šių metų savaitėmis Vilniaus „Arkos“ galerijoje veiks tapytojo Arvydo Baltrūno personalinė paroda „Sidabriniai+“. Ją galima pavadinti tapytojo pamėgto sakralinio žanro interpretacijų apžvalga, apimančia maždaug dvidešimties metų jo kūrybos laikotarpį. Kolekciją sudaro tapybos darbų serijos, nutapytos 1989–1994 ir 2015–2017 metais. Dabar ši paroda veikia „Galerijoje XX“ Panevėžyje, rugpjūčio pabaigoje ją numatyta eksponuoti „Klaipėdos galerijoje“.

Religinė tema šio tapytojo kūryboje yra besitęsianti, nuolat esanti šalia kitų jo plėtojamų temų ir motyvų. Ji yra tarsi harmoningo, ramaus, sukaupto tikrovės matymo išraiška, o gal ir nerimastinga tokio išsipildymo paieška. Vaizduojamieji siužetai neapauginami asmeniniais ar buitinais motyvais,

vyrauja labai paprastos, krikščionišką ikonografiją perteikiančios biblinių siužetų scenos (įkvėpimo tapytojas semiasi iš senųjų meistrų, ypač El Greco). Paveiksluose – viena

ar dvi figūros simboliniame fone („Apreiškimas“, 1992 m., „Gundymas ant šelmens“, 1990 m.), centruota kompozicija su kryžiumi ar kalno simboliais, minios ir figūros

Arvydas Baltrūnas, „Neregys prie tvenkinio“. 1991 m.

motyvai („Pasirodymas žmonėms prie Jordano“, 1993 m., „Gimusiojo pasveikinimas“, 1990 m.).

Tačiau kaip tik šis tapytojo savaip sprendžiamas religinių scenų vaizdavimui būdingas schematizmas intriguoja ir turinio, ir formos požiūriu. Ar tai sąmoningai pasirinktas raiškos būdas, ar neišvengiama neomodernistinės tapybos vaizdavimo inercija? Juk, apibendrintai tariant, Baltrūno kūriniams tikų gana įprasti neomodernistinės tapybos apibūdinimai, susiejant ją su vadinamosios lietuviškos koloristinės tapybos atspindžiais, su religinių siužetų schemas savitai interpretuojančių tapytojų – Vaidoto Žuko ar Leonardo Gutausko – plastine kalba. O gal tai intuityviai apčiuopta siekiamybė, apsauganti nuo postmodernistinio žvilgsnio, ironijos? Kad ir kaip keista, dabartinėje dailėje būtent religiniai siužetai dažnai tampa paskata įvairiausiems meniniams eksperimentams

ar grynai prasmų žaismui kurti. Religiniai simboliai ir schemos išardomi ir perkuriami, pabėgant nuo jų pirminių reikšmių, dažnai jas ištirpdant medžiaginių, fizikinių tapybos dalykų tyrinėjimuose.

Tad tam tikri vaizdavimo rėmai šiuo atveju turi prasmę ir gilesnę potekstę, o apžiūrėjus parodą autoriaus deklaruojamas grynai plastinio monochromijos-sidabriškumo konstatavimas įgauna platesnių, simbolių reikšmių. Baltrūno kuriami tapybiniai vaizdiniai palaiko savotišką distanciją tarp turinio ir formos, tokią svarbią religinių motyvų interpretacijai. Anot tapytojo, siužetai paveiksluose yra tik atspirties taškas ir jie skirti žiūrėjimui – kontempliacijai, lėtam, net intravertiškam žvilgsniui. Tačiau formos dalykai, tokie kaip šviesos ir šešėlių lipdymas ar formos struktūravimas, čia nėra „tyrinėjami“, – subtiliai

NUKELTA Į 7 PSL.

Vardan idėjos

ATKELTA IŠ 1 PSL.

Jeigu ne privatūs skolinčiai, tegalėtume parodyti 6 moterų sukurtas skulptūras, dabar jų rodome 14. Muziejų paskolintus kūrinius papildė dailininkų tapybos darbai ir piešiniai iš privačių rinkinių. Dėl parodoje eksponuojamų kūrinių skolinimo didesnių problemų nekilo. Esu dėkinga dailininkų artimiesiems, taip pat kolekcininkams už jų geranoriškumą.

Konferencijoje taip pat užsiminėte, jog už 1937 m. parodoje parduotus darbus menininkės negavo atlygio. Gal galėtumėte plačiau papasakoti apie šį nesusipratimą?

Iš 1937-ųjų parodos, kurioje eksponuota kone 300 moterų darbų, Vytauto Didžiojo kultūros muziejus (dabartinis Nacionalinis Mikalojaus Konstantino Čiurlionio dailės muziejus) įsigijo 4 kūrinius: Černės Percikovičiūtės tapytą portretą „Draugė Judita“, Agotos Kizevičiūtės linoraižinį „Žvejai“, Veronikos Tarvydaitės gratažą „Motina“ bei Domicelės Tarabildienės skulptūrą „Kūrybos madona“ (visus juos galima pamatyti parodoje „Asmeniška“). Pasak spaudos pranešimų, privatūs asmenys iš ekspozicijos nupirko daugiau nei 50 darbų (19 paveikslų, 16 keramikos, 8 skulptūros, 6 grafikos ir 3 metalo plastikos darbus). Už parduotus kūrinius organizatorės gavo beveik 3020 litų. Archyvuiniuose dokumentuose užfiksuota, kad parodos dalyvės prašė Moterų talkos valdybos bent dalį gauto atlygio skirti dailininkės Marcės Katiliūtės paminklo pastatymo arba jos monografijos leidybos darbams.

Vis dėlto Moterų talkos komiteto valdyba neatsižvelgė į dailininkų prašymą. Gautą pelną jos pasiliko sau kaip atlygį už parodos organizavimą. Išlikęs įrašas, kad „dailininkės buvo sukviestos parodon biznio

tikslais, o ne idėjos...“ – intriguojantis, bet nenorėčiau jo suabsoliutinti. Neturėtų būti užmirštas rengėjų siekis parodyti dailininkų kūrybos įvairovę ir, kaip rašyta spaudoje, sudaryti galimybę visuomenei „įvertinti lietuvių moterį mene“, o dailininkėms – „užsirekomenduoti savo darbais“.

Kaip jūs manote, kas imponavo skirtingoms menininkėms? Ar pastebite kitų kūrėjų (galbūt ir užsienio) įtakas jų darbuose?

Žinoma, stilistinės įtakos juntamos ir tą išvelgė dailininkų amžininkai. Pavyzdžiui, 1937 m. parodos recenzijose Natalijos Luščinaitės-Krinickienės (1903–1998) skulptūroje „Nemuno ir Neries santaka“ (1936) ne vienas apžvalgininkas įžiūrėjo Auguste'o Rodino kūrybos inspiracijas. Galima prisiminti Marcės Katiliūtės susižavėjimą Vincento van Gogho tapybos maniera ir spalviniais deriniais. Ekspozicijoje galima apžiūrėti futuristinio stiliaus Olgos Dubeckienės-Kalpokenės piešinius. Matau panašumų tarp Domicelės Tarabildienės kostiumų eskizų Valstybės teatro dramos spektakliui vaikams „Aliutės sapnas“ ir Bauhauzo mokyklos teatro dailininko Oskaro Schlemerio „Tradinio baletas“ (1922) veikėjų kostiumų. Tarabildienės fotografiniai autoportretai dažnai buvo kuriami kaip jau egzistuojančių kūrinių ar fotografijų išradingos citatos. Galėčiau dar ilgai pasakoti...

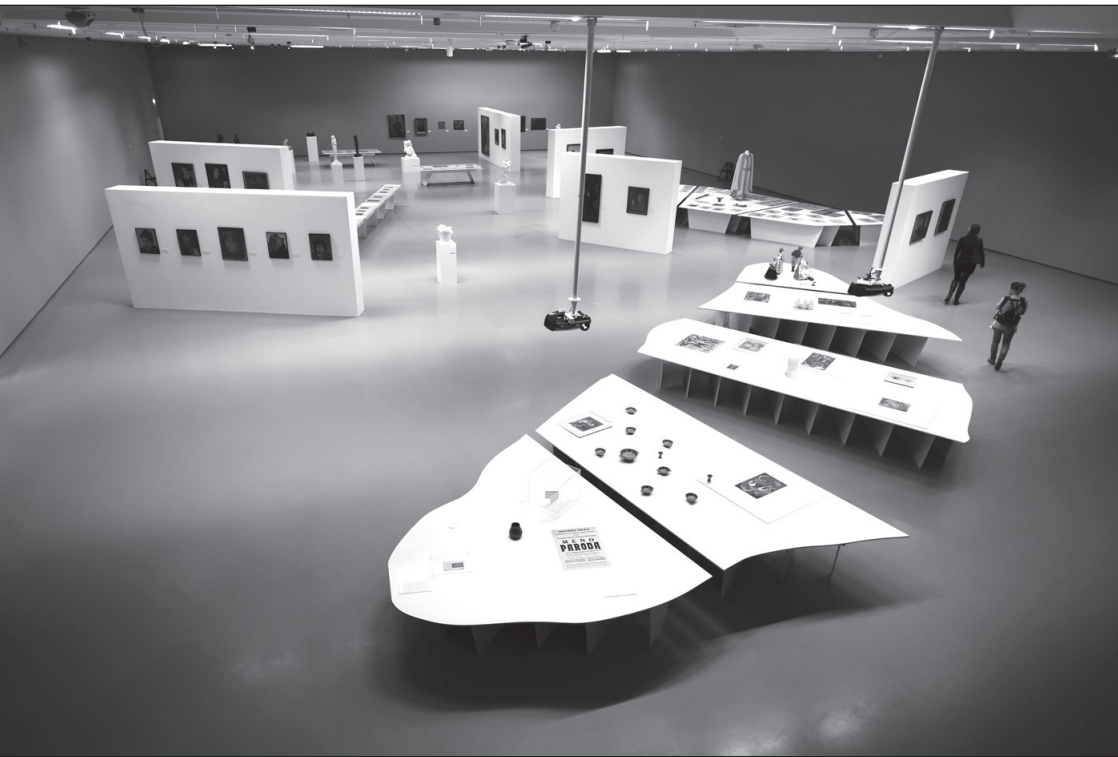
Mokytojai, autoritetai, meniniai stiliai ir kryptys daugiau ar mažiau veikė, inspiravo dailininkų kūrybą, ne tik moterų. Kitaip ir būti negali, juk jos nebuvo izoliuotos nuo meninės aplinkos, jos mokėsi, kai kurios keliavo ar tobulino žinias dailės mokymo įstaigose Prancūzijoje ar Italijoje.

priemonė, kas Arvydo Baltrūno darbuose nedalomai susilieja į visumą. Čia neįjuntama šiuolaikiniams kūriniams būdingo „turinio-formos“ reikšmių manipuliavimo, nesižavima jų tariamu sukeitimu vietomis. Tapytojo lūkestis yra paveikslas, turintis filosofinę – parodymo, atvėrimo – reikšmę, tai, kas nuo tikrovės yra atplėšta ir gali sukelti kitokias nuotaikas ir pajautas nei realybėje. Kaip yra sakę Mondriano sekėjai – niekas dar nėra matęs, „kaip paveikslas atrodo iš tikrųjų“. Baltrūno kūriniai leidžia išgyventi džiugų ir iškilmingą amžinųjų bibliinių scenų rimtumą.

Paroda veikia iki gegužės 22 d.
„Galerija XX“ (Laisvės a. 7, Panevėžys)
Dirba pirmadieniais–penktadieniais 12–18 val.

Kas jus labiausiai žavi moterų kūrybos 1918–1940 m. kontekste? Galbūt turite savo menininkę favoritę?

Pirmiausiai man įdomūs procesai ir reiškiniai, pavyzdžiui, Lietuvos dailininkų konsolidacijos momentas. Būtent po 1937 m. moterų parodos, įvertinusios kolektyvinės veiklos pranašumus, dailininkės ėmė svarstyti idėją steigti organizaciją, kuri skatintų ir viešintų jų kūrybą, gintų profesinius interesus.

Parodos vaizdas

T. KAPOČIAUS NUOTR.

Šių tikslų ėmėsi 1938–1940 m. veikusi Lietuvos moterų dailininkų draugija, jungusi didžiumą Lietuvoje kuriančių dailininkų. Įdomios kūrinių atsiradimo istorijos, amžininkų vertinimas, diskusijos. Trumpai tariant, man svarbus darbo sukūrimo, jo funkcionavimo kontekstas, dėl to ir šioje parodoje prie kai kurių darbų yra pateikiamos istorijos apie autorę, kūrinio kilmę ar pavaizduotą motyvą.

Šios parodos kontekste man imponuoja Irenos Pacevičiūtės tapyba, apie kurią mažai težinome. Kauno meno mokyklos absolventės drobės išsiskiria monumentalumu, o tapybos stilistika – sąsajomis su vokiškąja „naujojo daiktiskumo“ tarpukario neoklasicizmo atmaina. Per parodos atidarymą sužinojau, kad viename privačiame interjere yra jos tapyta didelio formato drobė (moters portretas). Įdomu, nes Pacevičiūtės kūrinių išliko nedaug, vos keturi paveikslai saugomi didžiuosiuose Lietuvos muziejuose.

Klausimas parodos architektai Marijai Repšytei. Kitaip nei tapybos darbai, kurie, kaip įprasta, kabinami ant sienų, piešiniai, grafikos darbai, fotografijos ir kt. eksponuojami

ant įvairių formų stalų. O štai nuorodos į 1937 m. ekspoziciją Kaune rodomos pasitelkiant projektorių. Kas lėmė tokią pasirinkimą?

Marija Repšytė: Nacionalinės dailės galerijos pakviesta sukurti savo pirmąją parodos architektūrą, nusprendžiau peržiūrėti visas anks-tesnes parodas didžiojoje galerijos salėje. Pirminis tikslas – atsisakyti pompastiškumo ir siekti, kad architektūriniai elementai (sienelės,

Svarbus buvo žiūrovas. Labai norėjau, kad jis asmeniškai galėtų išsirinkti savo buvimo vietą ir žiūrėjimo kryptį, kad susirastų savo kūrinių. Žiūrovas, stovėdamas prieš parodos salės perimetrinę sieną, būna tik su paveikslu ir siena, taip darydami architektai ir kuratoriai tarsi nurodo, kaip reikia žiūrėti į kūrinių. Mūsų panaudotas sienelių „išmėtymas“ suteikia žiūrovui galimybę pasirinkti, į ką ir kaip žiūrėti. Šioje, taip išdėstytoje situacijoje

salos, stalai, postamentai) būtų tik priemonė rodyti kūrinius. Buvo įdomu, ar nenaudojant perimetrinių salės sienų galima sutelkti dailininkų darbus salės viduje. Tradiciškai 12 salėje perimentrinės sienos visada naudojamos eksponuojant kūrinius. Stengiausi išvengti vizualaus parodų šioje salėje kartojimosi. Siekiau paprastumo ir kartu norėjau sukurti šios parodos įspūdį. Svarbiausia buvo rasti būdą parodyti būtent šių dailininkų kūrybą, o darbams rasti savitą ir logišką vietą, sudaryti sąlygas įdomiam kūrinių dialogui.

Kaip parodyti šiandien tų laikų kūrinius? Menininkės kūrė kamerinius, nedidelius darbus, todėl kaip ir tais laikais tapyba rodoma ant sienelių. Sienelės veikia erdvėje kaip objektai, kurie matomi iš visų pusių, kaip ir skulptūra parodoje ar kūriniai ant stalų. 1937-ųjų paroda buvo sunėstinė, vyko Lietuvių–prancūzų draugijos patalpose. Kameringė, asmenišką atmosferą buvo siekiama įkurti ir čia. Stalai dėliojami erdvėje įvedant horizontalę. Vertikalių, horizontalių ir skirtingų kryptių atsiradimas formuoja pokalbį, ritmą kūriniams. Stalų dizainas, formos ir dydžiai sugalvoti būtent šiai parodai.

susitinkama ir su kitais žiūrovais. Toks metodas pritaikytas ir grafikos staluose, kūriniai išdėlioti abiejose stalo pusėse.

Balkono sienoje naudojama projekcija – praktinis ir vizualinis sprendimas. Nėra išlikę daug originalių fotografijų iš 1937 m. parodos. Jeigu jas būtume spausdinę ant popieriaus ir eksponavę parodoje, kurioje rodomi tik originalūs kūriniai, falsifikuotume praeitį. Pagalvojau, kad jei viskas bus vaizduojama pusšėšelyje, tuomet projekcija taps šviesos šaltiniu ir kartu transliuos vaizdą.

Šios parodos kūrimas – tai ypatinga patirtis, kaip pokalbis su parodos kūriniiais architektūroje ir tarsi susitikimas su kūrinių autorėmis, originaliomis, ironiškai keistomis ir stebinančiomis „tarpukario“ vaizduote.

KALBINO PAULINA BLAŽYTĖ

Paroda veikia iki birželio 4 d.
Nacionalinė dailės galerija
(Konstitucijos pr. 22, Vilnius)
Dirba antradieniais–trečiadieniais 11–19 val., ketvirtadieniais 12–20 val., penktadieniais–šeštadieniais 11–19 val., sekmadieniais 11–17 val.

Prie kinematografo ištakų

Thierry Frémaux apie Lumière'ų filmus

Šių metų pradžioje Prancūzijos ekranuose pasirodė dokumentinis filmas „Liumjerai! Nuotykis prasideda“ („Lumière! L'aventure commence“). Filmą perkelia į 1895-uosius, kai broliai Lumière'ai išrado kinematografą ir nufilmavo pirmuosius judančius vaizdus, kviečia keliauti prie kino ištakų. Kartu tai ir pagarbos duoklė broliams Louis ir Auguste'ui Lumière'ams. Žiūrėdami Lumière'ų, kurių pavardė turi ir kitą, „šviesos“ reikšmę (todėl originalus filmo pavadinimas skamba visai dviprasmiškai), nufilmuotus vaizdus, galime pamatyti, kaip buvo „išrasta“ kino kalba, režisūra, triukai, pagaliau ir kino menas. Filmo prodiuseris – vienas garsiausių prancūzų vyresniosios kartos kino režisierių, patyręs kino istorikas ir kritikas Bertrand'as Tavernier, autorius – kino kritikas, kinotyrininkas, Kanų kino festivalio direktorius Thierry Frémaux. Iš 1895–1905 m. Lumière'ų ir jų operatorių nufilmuotų 1422 filmukų jis atrinko 108, filmai buvo restauruoti. „Liumjerai! Nuotykis prasideda“ jau rodomas pasaulyje, tad reikia tikėtis, kad filmas užklys ir į mūsų kino teatrus. Jubiliejinių Kanų išvakarėse apie filmą Frémaux kalbino „Novąją gazetą“ kino kritikę Larisa Maliukova. Pokalbį pateikiame sutrumpintą.

Jums teko atlikti milžinišką darbą – iš tūkstančių juostų sudėlioti emocingą istoriją apie naujos meno rūšies gimimą.

Nebuvo lengva, bet padėjo patys Lumière'ai. Louis buvo fotografas ir išradėjas, todėl žinojo, kaip pasitelkus sidabro bromidą pasiekti gana išraiškingą vaizdą. Gyvenimo pabaigoje jis nusprendė atiduoti kino medžiagą – 1422 filmus – Henri Langlois ir Prancūzų sinematekai. Išliko 1417 filmų. Kartu su neigatyvais, fotoplokštelėmis, skirtingos būklės – tai jūs matote filme. Ėmiau skirtingos kokybės filmus. Galiausiai filme jų liko 108. Ypač galingas malonumas – pamatyti juos pirmą kartą vaizdų greičiu – tokiu, koku buvo filmuota. Jis priklausė ir nuo realaus laiko, ir nuo dainos, kurią broliai naudojo filmavimo ritmui. Restauruojant kyla tūkstančiai klausimų. Restauravimas visada yra asmeniškai medžiagos interpretacija. Čia nebūna vienos tiesos – yra rutiniškas darbas su daugybe požiūrių.

Ar ilgai dirbote?

Šis variantas po truputį buvo kuriamas porą dešimtmečių. Rodžiau kino medžiagą žmonėms, kurie ateidavo pas mane į sinemateką. 1995-aisiais, kai buvo minimas kino šimtmetis, komentavau Lumière'ų darbus įvairiose peržiūrose. Jų kinas yra kaip muzika. Arba kaip Marko Rothko tapyba, kurioje forma

juntama savaime. Mūsų filmas ne surežisuotas, o sukomponuotas iš Lumière'ų kino tekstų. Mano vaidmuo – mokytojo, gido. Stengiuosi perduoti, ką žinau pats. Dar mes kuriame interneto platformą, kad žmonės galėtų pasižiūrėti kiekvieną filmą. Tai būtina studentams, istorikams, mokslininkams, sinefilams. Bet aš manau, kad jau seniai laikas sugrąžinti Lumière'us į kino teatrus.

Manote, kad galima rodyti jų kiną kino teatruose?

Prancūzijoje filmas buvo rodomas komerciniuose kino teatruose. Mes išsaugojome šaltinio dvasią, nors pagardinome ją melancho-lija ir ironija. Vienas iš uždavinių buvo transformuoti kalną filmų į vientisą pasisakymą, pasiekti ryšį su nauja auditorija. Daugeliui filmas – tai pusantros valandos, praleistos kino salėje. Kokia literatūra geresnė – ta, kuri telpa į 100 puslapių, ar ta, kuri – į 1000 puslapių? Pasižiūrėkite į šiuolaikinį Filipinų režisierių Lavą Diazą. Jo būdas kurti daug valandų trunkančias freskas primena Lumière'us. Bet mano filmo trukmė ne 6 valandos, o tik pusantros. Norėjau, kad filmas būtų patrauklus.

Kodėl taip svarbu, kad žmonės tai pamatytų?

Tai lygiai taip pat svarbu, kaip ir galimybė skaityti pirmųjų graikų filosofų kūrinius. Viskas kadaise vyko pirmą kartą. Literatūra, muzika, piešimas – mes nežinome, kur ir kada tai atsirado. O apie kiną žinome.

Lumière'ų filmuose yra scenarijus, turinys, kurį galima analizuoti... Kiekvienas filmas – eksperimentas. Vis iš naujo sprendžiamas klausimas, kokią istoriją papasakoti, kaip ir kur pastatyti kamerą. Šituos klausimus iki dabar sau užduoda visi kino kūrėjai. Ir būtent Lumière'ai pirmieji paneigė klaidingą nuomonę apie ribą tarp vaidybinio ir dokumentinio kino. Paimkite japonų klasiko Yasujiro Ozu filmus. Jie nufilmuoti taip, kad žiūrovas

atsiduria viename kambaryje su personažais. Bet juk panašus pojūtis kyla ir žiūrint Lumière'ų opusą su rūkoriais azijiečiais. Broliai suvokė laiko dėsnius kine.

Atėjusiems į kiną ir pamačiusiems „Kalifornijos svajų“ afišą žmonėms bus sunku pasirinkti „Liumjerai! Nuotykis prasideda“. Tačiau jiems turi būti suteikta galimybė rinktis. Be to, filmas skirtas ir mokykloms, universitetams, bibliotekoms. Taigi Lumière'ai su šiuo filmu sugrįžta į ekranus.

Tai ir kinas, ir užklupta realybė. Prieš mūsų akis – XX amžiaus pradžios Prancūzijos portretas.

Be abejo. Kinas priartina kitos epochos žmones. Ir kartu išsaugo distanciją. Prisimenu Marcelį Proustą, šie filmai – jo metodo įrodymas: gyvenimas kaip pastanga laike. Jūs negalite atitraukti žvilgsnio nuo sekmadienio popietės Paryžiuje, apžiūrinėjate, kaip apsirengusios moterys, kaip į jas svaiddo žvilgsnius vyrai. „Fabriko“ filmuose atgyja Emilė Zola „Terezos Raken“, „Žerminalio“ pasaulis. Niekai negaliu atsikratyti šių filmų hipnozės.

Komentuodamas Jūs prisiminate ir Auguste'o Renoiro kūrybą. Iš tikro, tarp Lumière'ų darbų ir Renoiro daug bendro. Juk neatsitiktinai daug rašyta apie stichiską impresionistų demokratizmą.

Žinoma, Renoiras buvo Lumière'ų filmų žiūrovas ir gerbėjas. Impresionizmo ir kinematografo ryšių tyrinėtojų dar laukia atradimai. Žiūrėdami filmą, pajusite abipusę impresionizmo ir kinematografo trauką. Impresionistai sakė: „Atsisakome akademinės tapybos ir einame prie upės ieškoti įkvėpimo. Mes daugiau nebegalime piešti karalių. Norime tapyti gryną gyvenimą, jo peizažus.“ Juk tai Lumière'ai!

Mano asistentas sudarė sąrašą žmonių, kuriuos prisimenu komentaruose. Tai skirtingų rūšių meno, lipančio ant kulnų XIX ir

„Liumjerai! Nuotykis prasideda“

XX amžiams, atstovų portretas. Daugelis iš jų mėgo Lumière'ų filmus. Jeanas-Lucas Godard'as filme „Kinė“ į maištininko Gijomo lūpas įdėjo savo mintį, kad Lumière'ai buvo ne tik išradėjai, bet „didieji ir neįvertinti ekrano poetai“. Dabar daugelis antrina Godard'ui: „Jei jis mėgsta Lumière'us, pasižiūrėkime juos ir mes.“ Pas mus priimta sekti iš paskos madai ir remtis autoritetais. Prancūzų režisierius Albert'as Dupontelis, sakydamas ką nors svarbaus, amžinai kartoja: „Fellini pasakė...“. Jo paklausius, gali pasirodyti, kad Fellini pasisakė visais klausimais.

Nenorite pats užsiimti režisūra?

Ne, mano darbas – išrinkti vietinius filmus iš 1800, pristatytų festivaliui. Tai labai atsakingas darbas. Dabar dar ir šitas filmas. Vadinasi, būsimame festivalyje būsiu dviem pavidalais – atrankos komiteto nario ir dalyvio. Filmą „Liumjerai! Nuotykis prasideda“ – apie tokią pat aistrą, kuri būtina kritiko profesijai. Kritikai rašo ir pasakoja apie kiną, rodo filmus, dėsto universitetuose.

Ar galėtumėt paminėti kurį nors šiuolaikinį režisierių, kuris Jus iš tikrųjų nustebino, šokiravo?

Tai sudėtingas klausimas. Jei paminėsiu Nicolasą Windingą Refną, Xavier Dolaną apims pavydas.

Bet juk Jūs esate savotiškas „tiltas“ tarp seno ir naujo kino. Nejaugi Jūsų neįmanoma nustebinti?

Žinoma, įmanoma. Dabar žiūriu daug Sergejaus Eizenšteino filmų. Kai buvau jaunas, dievinome Eizenšteiną. Norėjau patikrinti tą pagarbos jausmą. Geriausias būdas tai padaryti – prisiliesti savo pirštais prie negatyvo. Žiūrėti šaltinius. Turiu pripažinti, kad Eizenšteino kinas nuostabus, šiuolaikiškas. Taip pat ir Lumière'ų. Mes pervedame filmus į skaitmeną, bet tas pojūtis ant

pirštų galiukų jau nebeišnyks – jis išliks ir skaitmeninėje galaktikoje. Daugelį metų apie tai kalbamės su Quentinu Tarantino. Jis neslepia, kad nekenčia skaitmeninio kino. Jam filmas – tai chemija, stebuklas, celiulioido magija. Kas yra 35 mm ar 75 mm? Tai originalas. Skaitmeninė versija – tik atspaudas. Kaip ir anksčiau perku popierines knygas, nors dabar Prancūzijoje visi skaito elektronines. Pasakiau savo draugui: „Noriu išsaugoti ryšį su knygomis, filmais. Neprarasti taktilinių pojūčių patirties.“ Imu į rankas knygą, suvokdamas, kad ir po dešimties metų ji bus tokia pat vertinga.

Kokį Lumière'ų filmą galėtumėt pristatyti kaip Kanų kino festivalio įžangą?

Louis Lumière'as buvo pirmojo Kanų kino festivalio 1939-aisiais prezidentas. Festivalis buvo atšauktas, nes prasidėjo karas. Mūsų pagrindinė salė pavadinta brolių vardu. Na, bet jei būtinai reikia... Greičiausiai tai filmas, kuriame mažytė mergaitė bėga paskui kamerą Vietname, nes Kanai – tarptautinis kino festivalis, o Lumière'ų kinas universalus. Ir todėl, kad juos jaudino vaikystės tema. Pasaulio pradžios, jo atradimo tema. Jų kinematografas švarus ir nekalta kaip vaikiškas kinas. Tavernier frazė: „Jie davė pasauliui pasaulį“, – labai svarbi. Tad laikas atiduoti skolas. Tai viena iš Kanų pareigų. Festivalio rengėjai taip suformulavo jo užduotį: „Kurti ir palaikyti dialogą tarp žmonių ir kino.“

Tokia pat idėja remiasi ir neseniai išleistas Jūsų dienoraštis?

Taip, mano dienoraštis – jau nebe „slaptasis sąsiuvinis“, nors ir labai asmeniškai knyga Kanų 70-mečiui. Ji apie festivalio praeitį ir dabartį. Ir ne tik apie Kanus, bet ir apie daugybę susitikimų, apie draugus, apie futbolą ir kitus dalykus, sužavėjusius prie Kanų uosto atplukdytą vaikina.

PARENGĖ K. R.

„Liumjerai! Nuotykis prasideda“

Be atsakymų

Krėsle prie televizoriaus

Prieš Martino Scorsese’s filmą „Paskutinis Kristaus gundymas“ (LRT Kultūra, 6 d. 21 val.) jo pasirodymo metais skirtingose šalyse buvo rengiamos demonstracijos ir kitokios akcijos, režisierius buvo kaltinamas įžeidęs religinius jausmus. Po viso to Scorsese net pareiškė, kad joks jo filmas neturėjo tokios galingos ir nieko nekainavusios reklamos. Režisierius sakė, kad filmas – „tai mano tikėjimo aktas, kuriame stengiuosi išsiaiškinti dieviškumą Jėzaus – žmogaus, su kuriuo galima atsisėsti prie stalo papietauti“.

Tai vienas kontroversiškiausių filmų, pasipriešinęs saldziam belyčio Jėzaus iš bažnytinių paveikslėlių įvaizdžiui. Jo pagrindas – Evangeliją reinterpretuojantis 1951-aisiais pasirodęs Nikoso Kazantzakio romanas, kuriame Jėzus Kristus yra labiau žmogus nei Dievo sūnus. Todėl didžiausias jo gundymas bus paprastas gyvenimas su mylima moterimi. Ekranizuoti romaną Scorsese svajojo seniai, tačiau kino studijos bižojo skandalingo projekto. Rizikos ėmėsi „Universal Pictures“, tačiau ji iškėlė sąlygą: už tai, kad studija finansuos „Paskutinį Kristaus gundymą“, Scorsese turėjo pasižadėti sukurti komercinį filmą – tai buvo garsaus *film noir* „Baimės iškyšulys“

perdirbinys, pasirodęs ekranuose 1991-aisiais.

1988-aisiais „Paskutinio Kristaus gundymo“ tikrąją vertę užgožė skandalas, tačiau žiūrint iš praėjusio laiko perspektyvos tai vienas originaliausių režisieriaus filmų, jis garbingas, nekonjunktūriškas, kupinas neseniai mirusio Michaelio Ballhauso įtaigiai nufilmuotų ekspresyvių scenų, drąsiai keliantis klausimus apie žmogaus esmę, tikėjimą, dieviškumą ir meilę. Šie klausimai vis dar jaudina režisierių, juk neatsitiktinai jie skamba ir šiomet pasirodžiusiame filme „Tyla“.

Willemo Dafoe suvaidintas Jėzus Kristus yra Judėjos dailidė. Jis gyvena iš to, kad gamina kryžius, ant kurių Romos valdžios atstovai nukryžiuoja nusikaltėlius. Jėzų lanko vizijos ir balsai – jis supranta, kad yra išrinktasis, tik nežino, Dievo ar šėtono. Jėzus turi kovoti su pagundomis, baime, depresija, neviltimi, abejonėmis, geismu. Judas (Harvey Keitel) smerkia savo draugą Jėzų, kad šis bendradarbiauja su pavergėjais. Norėdamas suprasti, kas yra iš tikrųjų, Jėzus išsirengia į kelią...

Vokiečių režisieriaus Detlevo Bucko filmas „**Kaip išmatuoti pasaulį**“ (LRT, 10 d. 22.50) – taip pat ekranizacija. Danielio Kelhmanno romanas apie du garsius XIX a.

vokiečių mokslininkus Aleksandrą von Humboldtą (1769–1859) ir Carlą Friedrichą Gaussą (1777–1855) sulaukė didelio skaitytojų susidomėjimo, nors biografiniai romanai apie mokslininkus – ne pats dėkingiausias žanras. Aristokratas von Humboldtas nuo mažens svajojo apie keliones, tačiau tapo ne tik keliautoju, bet ir mokslininku enciklopedistu, padėjusiu ne vienos mokslo srities pagrindus. Skurdžioje šeimoje gimęs Gaussas būtų pakartojęs tėvų likimą, jei ne išvalgus mokytojas, pastebėjęs berniuko gabumus ir „pramušęs“ jam stipendiją. Gaussas visą gyvenimą praleido Braunšveige ir Getingene, bet tai jam nesutrukdė tapti vienu didžiausių pasaulio matematikų. Abu filmo veikėjai susitiko 1828 m. Berlyne, policijos nuovadoje, į kurią pateko atsitiktinai tapę, kaip dabar pasakytume, protesto akcijos dalyviais.

Komedijų ir erotinių scenų kūryboje nevengiantis bei gana natūralistiška fantazija apdovanotas Buckas – tikrai ne koks nors Terry Gilliamas, bet į biografinio filmo žanrą jis atnešė ne visai naują, tik gana pamirštą mintį, kad genijus – nebūtinai nuobodus žmogelis ir ne keistuolis ar net išsigimėlis. Jis tiesiog genijus. Turiu pasakyti, kad

„Paskutinis Kristaus gundymas“

Bucko požiūris į Kantą nuvylė, bet gal mokykloje būsimo režisieriaus santykiai su didžiuoju filosofu nesusiklostė ir „Kaip išmatuoti pasaulį“ pasirodė gera proga jam atkeršyti?

LRT Kultūra „Elito kine“ (10 d. 22.45) pratęs Miguelio Gomeso „**Tūkstančio ir vienos nakties**“ trilogiją. Antroji dalis vadinasi „**Apieistoji**“. Režisierius yra prisipažinęs: „Dalį filmo kūriau pagal vienas taisykles, antrą dalį, kuri yra lyg atskiras filmas, – pagal kitas. Pirmoji dalis juda iki tam tikro momento, po kurio ji jau nebegali tęstis: jai reikia, kad prasidėtų antrasis filmas. Antroji dalis perkuria tai, ką jau matėte, pirmoji veikia tai, ką pamatysite toliau. (...) Pats sau buvau panašus į architektą, kuris stato didelio namo dalis, nežinodamas, kokia bus jo struktūra. Tai buvo labai pagavu, bet labai sudėtinga, nes veikėme beveik aklaui, nematydami visumos. Paprasčiausiai filmavome

sau įdomias istorijas, negalvodami apie struktūrą. (...) Baigdamas montuoti filmą supratau, kad turime medžiagą, iš kurios galime sukurti tris visiškai skirtingas kinematografines patirtis. Jei pagrindinis filmo herojus – Portugalija ir portugalų tauta, personažus galima sudėlioti į tris lygmenis. Pirmoji dalis vadinasi „Nerimas“, visi jos veikėjai tikrai apimti nerimo, filmas – pats dinamiškiausias iš trijų. Antroje dalyje daugiausia melancholijos ir nevilties, šios dalies veikėjai beviltiškai nelaimingi. O trečiasis filmas panašus į ankstesnįjį mano filmą „Tabu“. Tai dviejų bendruomenių enciklopedija – išgalvotos ir realios, nors jos abi atrodo gana irealios.“ Manau, kad pastaroji citata gana tiksliai apibūdina ambicingų šių dienų kūrėjų požiūrį į kiną, kuris pas mus ir vadinamas elitiniu.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Nauji filmai

Pabudimas

Marco Bellocchio pavardė mažai ką sako lietuvių žiūrovams, nors jis – garsiausias 7-ojo dešimtmečio italų kino maištininkas. Filosofiją ir kiną Romoje bei Londone studijavęs režisierius kartu su Bernardo Bertolucci laikytas italų kino atsinaujinimo simboliu. Savo mokytojais jis vadino Michelangelo Antonioni ir Luisą Buñuelį, nors šie gana įtariai žiūrėjo į jaunojo sekėjo darbus. 1965 m. dvidešimt šešerių Bellocchio debiutavo skandalingu filmu „Kumščiai kišenėse“, kuris buvo vadintas antikatalikišku bei patologišku ir kuris iki šiol išlieka vienu radikalčiausių 7-ojo dešimtmečio kino pavyzdžių. Filmas nepaseno, nors dabar svarbiausia gal pasirodytų ne maišto, o šeimos tema ir tai, kas paskatina pagrindinį veikėją nužudyti motiną bei neįgalų brolių. Šeimos temai režisierius ištikimas iki šiol. Pernai Kanuose pristatytas „**Saldžių sapnų**“ („Fai bei sogni“, Italija, Prancūzija, 2016) iš pradžių taip pat įspraudžia veikėjų į ankštą ir tamsų butą. Tačiau jame gyvenančius Masimą (Nicolo Cabra) ir jo mamą (Barbara Ronchi) sieja ne neapykanta, o begalinė meilė. Berniukas taip prisirišęs prie motinos, kad negali susitaikyti su jos staigia mirtimi Naujųjų metų

„Saldžių sapnų“

išvakarėse. Filmas „Saldžių sapnų“ rodo kelias dešimtis Masimo gyvenimo metų – nuo vaikystės iki tol, kai jis pagaliau susitiks su motinos mirtimi, leis jai simboliškai išeiti iš savo gyvenimo.

„Saldžių sapnų“ sukurtas pagal bestselerių tapusį autobiografinį Massimo Gramellini romaną ir tai, žinoma, riboja režisieriaus laisvę. Tokio pobūdžio literatūros kūriniai dažniausiai skatina prisiminti melodramą, žadina nostalgiją. Bellocchio bando laviruoti tarp atviro jausmingumo ir sudėtingos protagonisto psichikos. Veiksmas nuolat šokinėja iš vieno laiko į kitą – rodomi 1969-ieji, 1990-ieji, paskui sugrįžtama į 8-ąjį dešimtmetį ar vėl nušokama į amžiaus pabaigą, tad iš pradžių net kilo įtarimas, kad filmas bus ir savotiška Masimo kartos biografija. Bellocchio keliais

štrichais sukuria atpažįstamą būtajį laiką – televizijoje dainuoja Rafaella Carra, berniuko fantazijoje jo angelu sargu tampa paslaptįgasis Belfegoras, draugas rodo iš Londono atsiųstas „Rolling Stones“ plokšteles, Turine už Masimo namų lango užsia sirgalių pilnas stadionas ir garsioji miesto futbolo komanda taps berniukui vienu iš būdų išsigelbėti nuo motinos mirties sukeltos nevilties. Paskui bus Roma, garsiojo dienraščio „La Stampa“ redakcija, kur jaunas žurnalistas Masimas (Valerio Mastandrea) sėkmingai įsitraukia į darbą.

Gal tik epizodai iš Balkanų karo, kur Masimas Sarajeve dirba karo korespondentu, padvelks banalybe, bet scena, kai fotografas sodina į videožaidimą įsitraukusį vaiką šalia ką tik snaiperio nukautos ir ant slenkščio gulinės motinos,

Bellocchio labai svarbi. Ji padeda formuluoti pagrindinę filmo mintį apie vaiko susidūrimą su mirtimi, apie tai, ar jam galima sakyti tiesą, apie cinizmo ir tiesos santykį. Juk Masimas ir vaikystėje, ir paauglystėje nenori susitaikyti su mamos mirtimi ir net meluoja klasės draugams, kad ji gyvena Niujorke, dar ir todėl, kad negali suprasti, kas atsitiko iš tikrųjų. Todėl jo neįtikina sausas tėvo (Guido Caprino) pasakojimas apie staigų širdies nepakankamumą. Masimas nujaučia, kad kažkas ne taip.

Bellocchio filmuose visada gausu paslapčių, režisierius mėgsta imituoti pasąmonės srautą, nuojautas, spėliones. 8-ajame dešimtmetyje jis žavėjosi tradicinę psichoanalizę neigusiu atskalūnu mokslininku – kolektyvinės psichoanalizės kūrėju Massimo Fagioli (1931–2017), kuris tvirtino, kad kinas – pati geriausia pasąmonės vizualizacija. Fagioli buvo kelių Bellocchio filmų konsultantas, scenaristas.

Filme „Saldžių sapnų“ mirties motyvas pabrėžiamas vis kitaip: tai ir aklinas mamos karstas, nešamas ilgu buto koridoriumi, ir prisiminimai apie baimę pirmąkart televizoriaus ekrane pamačius Belfegorą, ir kadrai iš „Nosferatu“ ant diskotekos sienos, ir Sarajeve vandens pasisemti atėję žmonės, kuriuos nuo snaiperių saugo JT kareiviai, bet efektingiausias jis scenoje, kai Masimas savo namuose išgyvena

panikos priepuolį, nes jam atrodo, kad tuoj numirs. Šioje scenoje galima grožėtis režisieriaus meistriškumu – klaustrofobiškas kameros judesys, Masimo žvilgsniai ir kvėpavimas į veidrodį, buto apšvietimas, iš telefono ragelio sklindantis moters balsas primena košmarišką sapną, kuriame išsigelbėjimas ateina paskutinę sekundę. Tačiau kartu supranti, kad štai pagaliau herojaus gyvenime atsiras svarbiausioji moteris, kuri padės jam pabusti gyvenimui ir atsikratyti praeities košmarų.

Gydytoja Eliza (Bérénice Bejo) filme taip pat rodoma gana simboliškai – keliaudamas pas ją Masimas pasiklys miške, o pagaliau atvykęs ras turtinguose namuose didžiulę šeimą, iš viso pasaulio susirinkusią švęsti šešiasdešimtųjų Elizos senelių santuokos metinių. Tą vienišiaus Masimo sugrįžimą į simbolišką šeimą paryškins ir šokis, beveik toks, kokį filmo pradžioje berniukas namuose šoka su motina. Šokius Bellocchio rodo beveik kiekvienoje svarbioje „Saldžių sapnų“ scenoje – vaikystės epizoduose, svečiuose pas turtingą draugą, po susitikimo su nusižudžiusiu finansininku, Sarajeve. Tai – dar vienas leitmotyvas, beje, paryškinantis ir „Saldžių sapnų“ praėjusio laiko nostalgiją, dominuojantį lėtą ritmą, bet kartais suteikiantis filmui ironijos, kurios galėtų būti ir daugiau.

ŽIVILĖ PIPINYTĖ

Parodos
VILNIUS
Nacionalinė dailės galerija
<i>Konstitucijos pr. 22</i>
XX a. Lietuvos dailės ekspozicija
Paroda „M\A\G\M\A. Kūnas ir žodžiai Itali-jos ir Lietuvos moterų mene nuo 1965 metų iki šių dienų“
Paroda „Asmeniška. Lietuvos moterų dailė 1918–1940 m.“
<i>NDG fojė</i> – vieno objekto paroda „Giraitė yra gražu“
Vilniaus paveikslų galerija
<i>Didžioji g. 4</i>
Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai
Lietuvos dailė XVI–XIX a.
Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai
Radvilų rūmai
<i>Vilniaus g. 24</i>
Europos dailė XVI–XIX a.
„Dubingių ir Biržų kunigaikščiai Radvilos“
Taikomosios dailės ir dizaino muziejus
<i>Arsenalą g. 3A</i>
Paroda „Prijuokinta gamta. XVIII–XXI a.“ (iš Aleksandro Vasiljevo kostiumų ir akse-suarų kolekcijos)
Paroda „Geras dizainas“
Tarptautinė paroda „Roundabout Baltic“
Vytauto Kasiulio dailės muziejus
<i>A. Goštauto g. 1</i>
Vytauto Kasiulio kūrybos ekspozicija
Lietuvos išeivijos dailės fondo ir „Lewben Art Foundation“ paroda „Nuo realizmo iki objekto. Pasaulio lietuvių menas Lietuvos išeivijos dailės fondo kolekcijoje“
Lietuvos nacionalinis muziejus
Naujasis arsenalas
<i>Arsenalą g. 1</i>
Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a.
Lietuvių liaudies menas; Kryždirbystė
Julijos Daniliauskienės karpinių paroda (iš ciklo „Istorija ir dailininkas“)
Senasis arsenalas
<i>Arsenalą g. 3</i>
„Lietuvos istorija šiuolaikiniuose medaliuose“
Vilniaus dailės akademijos galerijos
Parodų salės „Titanikas“
<i>Maironio g. 3</i>
Meninio tyrimo paroda „Darbalaukis“
Vyganto Paukštės personalinė tapybos paroda
Galerija „Akademija“
<i>Pilies g. 44/2</i>
iki 13 d. – Onos Grigaitės paroda
„Paaukota?“
Tekstilės galerija „Artifex“
<i>Gaono g. 1</i>
iki 13 d. – Renatos Heredios paroda
„Postprodukcija“
Galerija „ARgenTum“
<i>Latako g. 2</i>
Rasos Jundulaitės mažosios plastikos paroda
„Tur(t)ėjimas“
VDA Keramikos kūrybinio centro paviljonas
<i>Maironio g. 4</i>
Ryto Jakimavičiaus darbas „Tik žemės / Part Apart“
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinyš“
<i>Dominikonų g. 15</i>
Dailininkų Tamošaičių kūryba
XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai
Telšių galerija
<i>Telšiai, Kęstučio g. 3</i>
Paroda „Tautinis kostiumas. Interpretacijos“
„Dizaino savaitė“

Vilniaus gynybinės sienos bastėja

Bokšto g. 20

Vilniaus gynybinės sienos istorijos ir ginkluo-tės ekspozicija

Kazio Varnelio namai-muziejus

Didžioji g. 26

K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija

Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44

Valdovų rūmai

Katedros a. 4

Paroda „Slanime atgijusi Antika. Lietu-vos etmono Mykolo Kazimiero Oginskio gobelenai“

Tarptautinė paroda „Pranciškaus Skorinos keliais su „Belgazprombank“

Bažnytinio paveldo muziejus

Šv. Mykolo g. 9

iki 6 d. – Elvyros Kairiūkštytės (1950–2006) piešinių paroda

Šiuolaikinio meno centras

Vokiečių g. 2

Roberto Narkaus paroda „Nešėjas“

Grupinė paroda „Ateityš“

Algirdo Šeškaus fotografijų paroda „TV“

„Prospekto“ fotografijos galerija

Gedimino pr. 43

Romualdo Rakausko fotografijų paroda

„Vilniaus ir Kauno šokiadieniai“

Vilniaus fotografijos galerija

Stiklių g. 4

Valentyno Odnoviuno fotografijų paroda

„Stebėjimas“

Galerija „Aidas“

A. Jakšto g. 9

iki 11 d. – Martyno Pekarsko paroda „Tarp“ (iš ciklo „Jaunieji menininkai“)

Šv. Jono gatvės galerija

Šv. Jono g. 11

iki 13 d. – Rasos Staniūnienės tapybos paroda

„Tėviškės spalvos“

Galerija „Arka“

Aušros Vartų g. 7

iki 6 d. – paroda „Zalcburgas – Vilnius: dialogas“

Solomono Teitelbaumo tapybos paroda

„Dvasinės atramos bieškant“

Dailininkų sąjungos galerija

Vokiečių g. 2

Audronės Petrašiūnaitės tapybos ir grafi-kos darbų paroda „Aš ir Frida Kahlo“

Galerija „Meno niša“

J. Basanavičiaus g. 1/13

Mariaus Jonučio paroda „Myliu“

Galerija AV17

Aušros Vartų g. 17

iki 7 d. – Justės Venclovaitės personalinė paroda „Prisitaikymai“

Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus

Pilies g. 40

Laimos Bazienės paroda „Veidai“

Pylimo galerija

Pylimo g. 30

iki 6 d. – Jurgitos Vaidilaitės tapybos paroda

„Kitos realybės nuojauta“

Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija

Vilniaus g. 39 / 6

Viačeslavo Jevdokimovo-Karmalitos tapy-bos paroda „Buvo...“

Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras

Naugarduko g. 10/2

Algirdo Savicko 100-osioms gimimo meti-nėms skirta paroda „Kartos ir likimai“

Aistės Kisarauskaitės galerija „Trivium“

Vilkpėdės g. 7–105

Tomo Gečiausko paroda „Vidutinio dydžio paveikslai“

Pamėnkalnio galerija

Pamėnkalnio g. 1 / 13

nuo 5 d. – Jurgio Tarabildos paroda

Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija

Šv. Jono g. 11

„Hacettepe“ (Turkija) universiteto dailės fa-kulteto grafinio dizaino katedros dėstytojų ir studentų skaitmeninės grafikos paroda

„Vizualus atminties paveldas prieš kultūros niokojimą“

„Skalvijos“ kino centras

Goštauto g. 2/15

Dovilės Kubrakovaitės paroda „Bampizo“

M.K. Čiurlionio namai

Savičiaus g. 11

Džiugo Palukaičio paroda „Nuo pradžios iki Druskininkų“

Muzikos galerija

Gedimino pr. 37

Giedros Purlytės tapyba

KAUNAS

Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus

V. Putvinskio g. 55

Paroda „Tixe“

Marijonos Rakauskaitės 135-mečiui skirta paroda „Dainavimas – mano malda“

M. Žilinsko dailės galerija

Nepriklausomybės a. 12

Kauno tarptautinės grafikos bienalės kon-kursinė paroda „Fragmento evoliucija“

nuo 5 d. – paroda „Polish design: in the Middle of“

Kauno paveikslų galerija

K. Donelaičio g. 16

iki 14 d. – skulptoriaus Algimanto Šlapiko paroda (iš ciklo „Lūžio kartos vardai“)

iki 7 d. – Jūratės Stauskaitės paroda „Esu“

nuo 11 d. – Algio Griškevičiaus paroda „Iliuzijos“

A. Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus

V. Putvinskio g. 64

iki 14 d. – Lietuvos ir Latvijos grafikos paroda

„atEITies praEITis“

Galerija „Meno parkas“

Rotušės a. 27

Benxamíno Álvarezo, Xesco Mercé ir Marco Vilallonga paroda „Balandis 2524“

Gretos Grendaitės ir Tomo Vosyiliaus paroda

„Namų patogumai“

Kauno fotografijos galerija

Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2

iki 7 d. – Homero Sykes'o paroda „Anglija 1970–1980“

VDU menų galerija „101“

Muitinės g. 7

Kauno tarptautinės grafikos bienalės jau-nųjų kūrėjų paroda „Fragmento (r)evoliucija“

KLAIPĖDA

KKKC parodų rūmai

Didžioji Vandens g. 2

iki 14 d. – Karolio Vaivados šviesos meno paroda „Šviesūs prisiminimai“

Andos Lacės (Latvija) kūrybos paroda

Fotografijos galerija

Didžioji Vandens g. 2

iki 7 d. – Gintaro Zinkevičiaus ir Agnės Na-rušytės paroda „Plakatai“

Baroti galerija

Aukštoji g. 3/3a

nuo 5 d. – Ramūno Grikevičiaus tapyba

ŠIAULIAI

„Laiptų galerija“

Žemaitės g. 83

Adomo Jacovskio kūrybos paroda

„7md“ rekomenduoja

Dailė

Mitiška, mąsli, tarsi iš kito pasaulio Vyganto Paukštės tapyba eksponuo-jama Vilniaus dailės akademijos parodų salėse „Titanikas“ (II a. Maironio g. 3). Akis džiugins tapybiniai paviršiai, o siužetai dar ilgai plaks atmintį, nes nėra lengvai perkandami. Paroda veikia iki gegužės 20 d.

Muzika

Gegužės 6 d. 19 val. Filharmonijos Didžiojoje salėje groja vienas ge-riausių Lietuvos obojininkų, menų daktaras Robertas Beinaris. Šį vakarą solistas atliks anglų kompozitoriaus Ralpho Vaughano Williamso Kon-certą obojui ir styginiams a-moll, sukurtą Antrojo pasaulinio karo metais. Su Lietuvos nacionaliniu simfoniniu orkestru pasirodo mūsų publikai puikiai pažįstamas maestro iš Prancūzijos Olivier Grangeanas, pristaty-siantis savo tėvynainio Claude'o Debussy „Mažąją siuitą“ orkestrui. Kita simfoninė partitūra šįvakar – Ludwigo van Beethoveno Antroji simfonia, kurią galima traktuoti kaip autobiografinį dokumentą, atskleidžiantį kom-pozitoriaus dvasinių jėgų pergalę prieš gyvenimo smūgius.

Teatras

Gegužės 7 d. 18 val. Kauno miesto kameriniame teatre ir 11 d. 19 val. profesionalaus meno namuose „House of Puglu“ Vilniuje pasirodys pla-taus meninio profilio sindikatas „Bad Rabbits“, vadovaujamas režisieriaus Agniaus Jankevičiaus. Nors iki šiol vienas esminių „Bad Rabbits“ komu-nikavimo su žiūrovais principų buvo interaktyvumas, šįkart, statydami „Samurajaus knygą“ – spektaklį apie Tomą Lašą, bandantį gyventi pa-gal Samurajaus kodeksą, Sindikato nariai nusprendė kurti visiškai kitaip. Tikslu tapo ne žaidimas, o istorija, konkrečiai – liudijimas.

Dailės galerija

Vilniaus g. 245

iki 6 d. – Mariaus Žalneravičiaus plakatų paroda „Mana miests“

Vilniaus dailės akademijos studentų pla-katų paroda „Rising stars“

PANEVĖŽYS

Fotografijos galerija

Vasario 16-osios g. 11

Rūtos Povilaitytės tapybos paroda „Aplan-kykite parką“

Spektakliai

VILNIUS

Nacionalinis operos ir baleto teatras

5 d. 18.30 – G. Verdi „DON KARLAS“. Muzi-kos vad. ir dir. – P. Vallet (Prancūzija)

6 d. 12, 15 val. *Kamerinėje salėje* – S. Mickio „ZUIKIS PUIKIS“. Dir. – J.M. Jauniškis

6 d. 18.30 – PREMIJERA! „PIAF“ (pagal Ė. Piaf, G. Fauré, M. Ravelio ir kt. muziką). Choreogr. – M. Bigonzetti (Italija), šviesų ir dekoracijų dail. – C. Cerri (Italija), šviesų dizaino bendraaut. – M. Consoli (Italija), kost. dail. – U. Tamuliūnaitė ir M. Bigon-zetti (Italija)

11, 12 d. 18.30 – W.A. Mozarto „FIGARO VE-DYBOS“. Dir. – M. Staškus

Nacionalinis dramos teatras

Didžioji salė

5 d. 18.30 – Just. Marcinkevičiaus „KATE-DRA“. Rež. – O. Koršunovas

6 d. 18.30 – „KOSMOSAS+“.

Rež. – K. Dehlholm („Hotel Pro Forma“)

9 d. 19 val. – „OTELAS“. Choreogr. – A. Cho-lina (A. Cholinos teatras)

12 d. 18 val. – „BALTAS VANDUO“ ir „DULKĖ“ („Naujasis Baltijos šokis“)

Mažoji salė

5 d. 18 val. – „NEKROŽĖ“ („Apeirono teatras“)

6 d. 16val. – I. Lausund „BESTUBURIADA“. Rež. – G. Kriaučionytė

9 d. 18 val. – „STATE OF FLOW“.

Choreogr. – A. Pečiul

Studija

6 d. 16, 19 val. – „DU TU“ („Whalesounds“ teatriniai nardymai)

10 d. 19 val. – „LIŪDNOS DAINOS IŠ EURO-POS ŠIRDIES“. Rež. – K. Smedsas (Suomija)

11 d. 19 val. – I. Šeinius „KUPRELIS“. Insc. aut. – A. Vozbutas, rež. – P. Markevičius

12 d. 17, 19 val. – „AKMUO. VANDUO. GE-LUONIS“. Rež. – K. Žernytė

Vilniaus mažasis teatras

5 d. 18.30 – J. Tumo-Vaižganto „DĖDĖS IR DĖDIENĖS“. Rež. – G. Tuminaité

6 d. 14 val. – ekskursija po Mažąjį teatrą

6, 9 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MADAGAS-KARAS“. Rež. statytojas – R. Tuminas, rež. – A. Dapšys

11 d. 18.30 – „24 VALANDOS IŠ MOTERS GYVENIMO“. Kūrėjos – V. Bičkutė, V. Ko-chanskytė, D. Rudytė („Mažasis teatras. Mažoji forma“)

12 d. 18.30 – „KELIONĖ BE BAGAŽO“. Rež. – B. Latėnas

Valstybinis jaunimo teatras

Didžioji salė

6 d. 15 val. – „COLIUKĖ“ (pagal H.Ch. An-derseną). Rež. – R. Matačius

9 d. 18 val. – M. Anderssono „BĖGIKAS“. Rež. – O. Lapina

12 d. 18 val. – M. Nastaravičiaus „PASIRIN-KIMAS“. Rež. – V. Bareikis

Salė 99

5 d. 18 val. – C. Murillo „TAMSOS ŽAIDI-MAS“. Rež. – D. Rabašauskas

6 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ARKLIO DO-MINYKO MEILĖ“. Rež. – A. Vidžiūnas

Oskaro Koršunovo teatras

5 d. 19 val. *OKT studijoje* – B. Brechto „VES-TUVĖS“. Rež. – O. Koršunovas

9, 10 d. 19 val. *OKT studijoje* – PREMIJERA! I. Vyrypaevo „ŠOKIS DELHI“. Rež. – O. Kor-šunovas, komp. – G. Sodeika. Vaidina K. Petruškevičiūtė, U. Šiaučiūnaitė, I. Šepet-kaitė, A. Pociūtė, P. Tajanskaitė ir K. Cicėnas

Rusų dramos teatras

5 d. 18.30 val. – M. Bulgakovo „ZOIKOS BU-TAS“. Rež. – R. Atkočiūnas

5 d. 18.30 – F. Veberio „KVAILIŲ VAKA-RIENĖ“. Rež. – M. Poliščiuкас (Prancūzija)

11 d. 18.30 – N. Gandževi „SEPTYNIOS GRAŽUOLĖS“ (su lietuviškais titrais).

Rež. – J. Vaitkus

12 d. 18.30 – W. Shakespeare'o „KARALIUS LYRAS“. Rež. – J. Vaitkus

Vilniaus teatras „Lėlė“

Mažoji salė

6 d. 12 val. – „SAULĖS VADUOTOJAS“ (pa-gal A. Liobytės pjesę „Trys negražios kara-laitės“). Scen. aut., rež. ir dail. – R. Driežis

Bibliografinės žinios		
„Menų spaustuvė“ 6 d. 16 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „TĖČIO PA-SAKA“. Rež. – A. Kirvela ir J. Tertelis (teatro laboratorija „Atviras ratas“ ir kūrybinė stu-dija „PetPunk“) 9 d. 19 val. <i>Stiklinėje salėje</i> – J. Paškevičiaus „RIBOS“. Rež. – T. Montrimas (jaunųjų sce-nos menininkų programa „Atvira erdvė“) 10 d. 18.30 <i>Juodojoje salėje</i> – gyvo garso koncertas „Kumštis“ („Atviras ratas“) 10 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – D. Statkevi-čienės „8 MINUTĖS“. Rež. – S. Pikturnaitė „Naujasis Baltijos šokis ‘17“ 12 d. 20.30 <i>Juodojoje salėje</i> – „CANDY’S CA-MOUFLAGE Imploding Portraits Inevitable“ („Liquid Loft“, Austrija) 12 d. 21.40 <i>kieme</i> – Bridgman ir Packer šokio trupės interaktyvi videoinstaliacija (JAV) KAUNAS Nacionalinis Kauno dramos teatras 5 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – R. Gary „AUŠROS PAŽADAS“. Inscenizacijos aut. ir rež. – A. Sunklodaitė 6 d. 12 val. <i>Mažonoje scenoje</i> – A. Sunklodai-tės „KIŠKIS PABĖGĖLIS“ (pagal L. Jakima-vičiaus knygėlę „Lapė ir kaliošai“). Rež. – A. Sunklodaitė 6 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – „GENTIS“. Rež. – A. Jankevičius 9 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – D. Loher „KLAROS SANTYKIAI“. Rež. – R. Atkočiūnas 10 d. 19 val. <i>Ilgojoje salėje</i> – H. Ibseno „KAI MIRĖ NUBUSIM“. Rež. – M. Klimaitė 11 d. 14 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – „MECHA-NINĖ ŠIRDIS“. Rež. – A. Areima 11 d. 19 val. <i>Mažonoje scenoje</i> – M. von May-enburgo „BJAURUSIS SKALPELIO PJŪVIS“. Rež. – V. Malinauskas 12 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – W. Shakes-peare'o „HAMLETAS“. Rež. – V. Bareikis 12 d. 19 val. <i>Ilgojoje salėje</i> – F. Dostojevskio „BROLIAI KARAMAZOVAI“. Rež. – S. Krivic-kienė (VŠĮ „Theomai“) Kauno valstybinis muzikinis teatras 6 d. 18 val. – koncertas „Su meile Motinai ir Muzikai“. Dir. – J. Geniušas 7 d. 18 val. – Kauno choreografijos moky-klos mokinių koncertas 11–13 d. 18 val. – G. Bizet „KARMEN“. Dir. – J. Geniušas Kauno kamerinis teatras 5 d. 18 val. – „COCO PASLAPTIS“. Rež. – D. Kimantaitė (Alytaus teatras) 6 d. 16, 19 val. – B. Brechto „VESTUVĖS“. Rež. – O. Koršunovas (OKT) 7 d. 18 val. – „SAMURAJAUS KNYGA“ („Bad Rabbits“) 9 d. 18 val. – L. Janušytės „KOREKTŪROS KLAIDA“. Rež. – A. Dilytė 10 d. 18 val. – „6 VALANDOS PRIE STALO“ (prancūziškojo teatro trupė „Komsa“) 12 d. 18 val. – M. Jones „AKMENYS JO KIŠE-NĖSE“. Rež. – B.G. Padegimas Kauno lėlių teatras 5 d. 18 val. – neoklasikinio šokio teatro „Releve“ (vad. R. Butrimavičiūtė) ir baleto studijos „Wind dance“ koncertas „Mama, šoku tau ...“ 6 d. 12 val. – „BALTAS ŽVĖRIUKŠTIS“. Aut. ir rež. – A. Dilytė, dail. – I. Paliukaitytė, komp. – J. Jurkūnas 7 d. 12 val. – „MEŠKIUKO GIMTADIENIS“. Rež. – R. Bartninkaitė KLAIPĖDA Klaipėdos valstybinis dramos teatras 6 d. 18.30 <i>Didžiojoje salėje</i> – P. Priažko „JUODA DĖŽUTĖ“. Rež. – D. Rabašauskas 7 d. 17 val. <i>Didžiojoje salėje</i> – S. Mrožeko „PETRO OHĖJAUS KANKINYSTĖ“. Rež. – D. Rabašauskas	12, 13 d. 18.30 <i>Mažonoje salėje</i> – PREMJERA! J. Pulinovič „ELŽĖS ŽEMĖ“. Rež. – P. Gaidys, scenogr. – A. Šimonis, komp. – M. Bia-lobžeskis. Vaidina R. Šaltenytė, K. Maci-jauskas, R. Idzelytė, D. Švirėnas, S. Šakinytė, N. Sabulytė, N. Narijauskaitė ir kt. Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras 6 d. 18.30 <i>Kolonų salėje</i> – koncertas „Miuzi-klų MIXtūra“ 12 d. 18.30 – PREMJERA! R. Mačiūnaitės „Į ŠVYTURĮ“. Rež. – L. Vaskova, muzikos vad. ir dir. – T. Ambrozaitis ŠIAULIAI Valstybinis šiaulių dramos teatras 5 d. 18 val. – „VARDAN TOS...“ (pagal P. Vai-čiūno dramą „Patriotai“). Rež. – A. Giniotis 6 d. 18 val. – PREMJERA! M. von Mayen-burgo „SKULPTŪRA“. Rež. – P. Ignatavičius 7 d. 12 val. – koncertas, skirtas Motinos dienai! 12 d. 18 val. – PREMJERA! M. Walczako „KASYKLA“. Rež. – A. Areima PANEVĖŽYS Juozo Miltinio dramos teatras 5 d. 18 val. – PREMJERA! S. Kantervo „SIENA“. Rež. – A. Dežonovas 6 d. 18 val. – W. Russello „MOTERIMS IR JŲ VYRAMS“. Rež. – L. Kondrotaitė 12, 13 d. 18 val. <i>Aukštaitijos siaurajame ge-ležinkelyje</i> – PREMJERA! B. Hrabalo „STO-TELĖ“. Rež. – J. Glombas, insc. aut. – K. Knychalska, scenog. ir kost. dail. – M. Bu-landa, komp. – B. Straburzyński, choreogr. – W. Jurewiczius. Vaidina J. Čepulis, A. Venc-kus, A. Preidytė, R. Paukštytė, V. Kupšys, M. Bareikytė, L. Sėdžius, G. Kulikauskytė, A. Kėleris ir kt. Koncertai Lietuvos nacionalinė filharmonija 5 d. 18 val. <i>Šiaulių „Laiptų“ galerijoje</i> – Lietu-vos kamerinis orkestras. Dir. – M. Barkauskas 6 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i>, – orkestro muzikos koncertas „Kai solo groja obojus“. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas R. Beinaris (obojus). Dir. – O. Grangeanas. Programoje C. Debussy, R.V. Williamso, L. van Beetho-veno kūriniai 7 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i>, – koncertas visai šeimai „Tau, Ma-myte“. Vilniaus „Ažuoliuko“ muzikos mo-kyklos jaunučių chorai, „Ažuoliuko“ mažylių choras. Meno vad. V. Miškinis, koncertmeis-terės L. Kuliešiuvienė, S. Skučienė 7 d. 16 val. <i>Taikomosios dailės ir dizaino muziejuje</i> – VI J.S. Bacho muzikos festivalis. „J.S. Bachas. A. Vivaldi „Metų laikai“. An-samblis „Musica humana“. Solistai S. Liamo (sopranas), R. Beinaris (obojus), I. Girdžiūnaitė, R. Grakauskaitė, T. Ban-dzaitytė, K. Morozova (smuikai). Dir. – A. Vizgirda 10 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžio-joje salėje</i>, – vokalinės muzikos koncertas „Jaunieji operos balsai“. Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Dainavimo katedros studentai 12 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžio-joje salėje</i>, – Lietuvos kamerinis orkestras. Solistė K. Annamukhamedova (fortepi-jonas). Dir. – P. Borgonovo. Programoje J. Haydno, I. Stravinskio, W.A. Mozarto kūriniai 14 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžio-joje salėje</i>, – Vilniaus Karoliniškių muzikos mokyklos moksleiviai. Solistas J. Sakalaus-kas (baritonas). Koncertą veda G. Pintukaitė, T. Kavaliauskas. Programoje Z. Bružaitės, V. Bagdono, S. Rachmaninovo, J. Strausso, G. Gershwinio ir kt. kūriniai	14 d. 15 val. <i>Gelgaudiškio dvare</i> – ciklo „Mu-zikos enciklopedija gyvai“ koncertas „Pradžioje buvo žodis... po to džiazas...“. „Jazz classic trio“: A. Gurinavičius (klaviši-niai), V. Labanauskas (kontrabosas), S. Astrauskas (mušamieji). Koncertą veda S. Astrauskas VILNIUS Kongresų rūmai 11, 13 d. 19 val. – PREMJERA! L. Vilkončiaus roko opera „Eglė“ (libreto aut. – S. Geda). Solistai M. Pundziūtė, J. Milius, V. Bagdonas, Č. Gabalis, T. Girininkas, M. Zimkus, choras „Bel Canto“ (vad. – E. Kaveckas), A. Noviko džiazko mokyklos auklėtiniai, Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. – G. Rinkevičius. Rež. – D. Ibelhauptaitė ir G. Šeduikis Lietuvos muzikų rėmimo fondas <i>S. Vainiūno namuose</i> 10 d. 18 val. – Trečiadienio vakaras pasi-tinkant Izraelio Nepriklausomybės dieną. Kelionių po Izraelį įspūdžiai 11 d. 17.30 – Vilniaus Algirdo muzikos mo-kyklos mokytojos metodininkės A. Dainie-nės smuiko klasės mokiniai 12 d. 18.30 – V. Vitaitės mokiniai iš Nacio-nalinės M.K. Čiurlionio menų ir Vilniaus B. Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklų Valdovų rūmai 11 d. 18 val. <i>Didžiojoje renesansinėje menėje</i> – A. Paley fortepijono rečitalis. Dalyvauja pi-anistė P. Chen. Programoje J. Brahms'o, F. Mendelssohno, F. Chopino, F. Liszto, L. Narvilaitės kūriniai Kotrynos bažnyčia 7 d. 17 val. – O. Kolobovaitė (sopranas), A. Juozauskaitė (fortepijonas). Programoje A.L. Webberio ir kt. kūriniai „Muzikos galerija“ <i>Gedimino pr. 37</i> 11 d. 18 val. – Vilniaus Algirdo muzikos mo-kyklos pučiamųjų skyriaus mokytojų bei mokinių koncertas M.K. Čiurlionio namai 13 d. 16 val. – „Sielos broliai“. Baritonas S. Skjervoldas (Norvegija) ir pianistas R. Zubovas. Programoje H. Wolfo dainos ir M.K. Čiurlionio fortepijoniniai kūriniai KAUNAS M.K. Čiurlionio dailės muziejus 6 d. 16 val. – VDU muzikos akademijos studečių koncertas „Apie meilę ir laimę“, skirtas Motinos dienai. Dalyvauja D. Bui-vydė (sopranas), M. Pleškytė (sopranas), G. Skromanaitė (sopranas), D. Kondratavi-čiūtė (sopranas), Ž. Kudirkaitė (fortepijo-nas) ir L. Šabūnaitė (fortepijonas). Programoje J.S. Bach'o, J. Haydno, G. Verdi, G. Puccini, V. Herberto, B. Gorbulskio, D. Kairaitytės, G. Kuprevičiaus ir kt. kūriniai Vakarai VILNIUS Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka 10 d. 17.30 – režisieriaus G. Lukšo kino va-karų ciklas. „Žalčio žvilgsnis“ (1990 m.) Valdovų rūmai 10 d. 18 val. – I. Jedzinskaitės-Kuizininės paskaita „Dailioji tekstilė Lietuvos Didžio-joje Kunigaikštystėje XVII a. pabaigoje – XVIII a.“ Šv. Kotrynos bažnyčia 8 d. 19 val. <i>Dievo apvaizdos koplyčioje</i> – projektas „Gyvo žodžio vakarai. Mokiny/s mokytojas“: „Laiškai“. Dalyvauja aktorius J. Tertelis. Programoje M.K. Čiurlionio laiškai Sofijai

Savaitės filmai

„Paskutinė šeima“

Atvirame kosmose ****
Filmo pagrindas – pirmasis istorijoje žmogaus, rusų kosmonauto Aleksejus Leonovo išėjimas į atvirą kosmosą iš kosminio laivo „Voschod-2“. ...7-asis dešimtmetis. Vyksta Šaltasis karas – JAV ir SSRS kaunasi už pirmenybę kosmose. Sovietai rengiasi išleisti žmogų į atvirą kosmosą. Likus dviem savaitėms iki „Voschod-2“ starto, sprogsta bandomas kosminis laivas. Išsiaiškinti, kodėl tai įvyko, nebėra laiko, todėl teks rizikuoti, nes lyderystės amerikiečiams užleisti negalima. Patyręs karo lakūnas Pavelas Beliajevas ir jaunas, apie žygdarbį svajojantis Aleksejus Leonovas pasireną žengti nežinomybėn. Tačiau niekas negali nuspėti, su kuo jiems teks susidurti kosmose, nes viskas klostysis ne taip, kaip suplanuota. Režisierius Jurijus Beliajevas („Kvailys“) buvo nušalintas nuo filmo, nes akcentavo „žmogiškąjį faktorių“, jį pakeitęs komercinių „Eglučių“ specialistas Dmitrijus Kiseliovas daugiau dėmesio skyrė specialiesiems efektams. Bet rusų kritikai nenubraukia filmo privalumų ir sako, kad jo autoriai norėjo patikėti ne tik viršininkams, bet ir sukurti kažką universalaus. Be abejo, prie to prisidėjo pagrindinius vaidmenis sukūrę Jevgenijus Mironovas ir Konstantinas Chabenskis (Rusija, 2017). (Klaipėda)

Paskutinė šeima *****
Filmo veikėjai – realūs žmonės. Bet tai ne biografinis filmas, nors dailininkas Zdzisławas Beksiński ne vieną dešimtmetį fotografijose, vaizduojant kasdien fikso savo šeimos gyvenimą. Tais kasdienybės liudijimais ir pasinaudojo filmo kūrėjai. Tragišką Beksińskių šeimos likimą režisierius debiutantas Janas Matuszyński perkėlė į vaidybinį filmą, kuris prasideda, kai 1977-aisiais iš provincijos atvykusi šeima – vyras, žmona, sūnus ir dvi močiutės – įsikuria dar tik statomame Varšuvos daugiabučių rajone. Regis, Beksińskiai gyvena taip, kaip visi, tik gal yra uždaresni, labiau pasinėję į darbus. Jų gyvenime daug kančios, ligų, nesusikalbėjimo, bet kartu ir kūrybos, pasiaukojimo, nesibaigiančios kovos su depresija. Tai ne filmas apie menininką ir ne kriminalinė drama, bet pasakojimas apie asmeninį gyvenimą, kuriame beveik neegzistuoja politika ar didžioji istorija, nors žiūrovas gali stebėti net keliasdešimt Beksińskių gyvenimo metų. Puikus aktorių trio – Andrzejus Sewerynas, Dawidas Ogrodnikas ir Aleksandra Konieczna – priverčia žiūrovus susimąstyti apie šeimos, kūrybos, meilės prasmę. Pernai sukurtas filmas jau sulaukė dešimčių tarptautinių ir lenkų apdovanojimų (Lenkija, 2016). (Vilnius)

Spausk gaiduką! ***
Naują britų aktoriaus ir režisieriaus Beno Wheatley’io („Aukšta klasė“) filmą, iš visko sprendžiant, įkvėpė kompiuterinis žaidimas. Nelegalių ginklų prekybininkų sandėris turi vykti tuščiam apleistame sandėlyje. Tačiau kai įvykiai pasisuka netikėta linkme, prasideda išlikimo mūšis, kurio pagrindinis prizas – lagaminėlis pinigų. Visi ginkluoti ir kiekvienas kovoja už save. Vaidina Brie Larson, Cillianas Murphy’s, Armie Hammeris, Sharlto Copley’s, Samas Riley’s, Jackas Reynoras (D. Britanija, Prancūzija, 2016). (Vilnius)

Tai tik pasaulio pabaiga *****
Pernai Kanuose Didžiuoju prizu apdovanotas Xavier Dolano filmas, sukurtas pagal nuo AIDS mirusio Jeano-Luco Lagarce’o pjesę, vėl prabyla apie šeimą. Luji (Gaspard Ulliel) po daugybės metų grįžta į šeimos namus Kanados provincijoje. Čia jo laukia motina, sesuo, brolis ir šio žmona. Prasideda šeimos teatras – dviprasmiškas, kerintis ir atstumiantis, kur visi nesiklauso visų. Luji mirtinai serga, stebi šeimą lyg filmą, bet neturi jėgų pasakyti tiesos apie save, nes šis susitikimas iš tikrųjų yra atsisveikinimas. Taip pat vaidina Nathalie Baye, Marion Cotillard, Lea Seydoux, Vincent’as Casselis (Kanada, Prancūzija, 2016). (Vilnius)

***** – šedevras, ***** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas, *** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – niekalas

Kino repertuaras

VILNIUS
Forum Cinemas Vingis
5–11 d. – Virtuvė 2. Finalas (Rusija) – 11.20, 14, 16.40, 19.15, 21.50
5–9, 11 d. – Slaptasis agentas (D. Britanija) – 13.45, 16.05, 18.20, 20.50; 10 d. – 13.45, 16.05, 18.20, 21.30
5–11 d. – Pasekmė (JAV, D. Britanija) – 13.20, 16.30, 19.30, 21.40
13 d. – R. Strausso „Rožės kavalierius“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 19.30
7 d. – Mamos norų sąrašas (JAV) – 18.50
9 d. – Svetimas. Režisieriaus versija (1979) (JAV) – 19 val.
10 d. – Karalius Artūras. Kalavijo legenda (3D, D. Britanija, Australija, JAV) – 18.20
5–11 d. – Greiti ir įsiutę 8 (JAV) – 12.15, 15.10, 18.25, 21.20
Ponas kūdikis (JAV) – 11, 13.20, 15.50, 18.10 (lietuvių k.); 11.50 (originalo k.)
Ponas kūdikis (3D, JAV) – 14.10
Galaktikos sergėtojai. II dalis (JAV) – 11.30, 17.30
Galaktikos sergėtojai. II dalis (3D, JAV) – 14.30, 20.30
5, 8–10 d. – Drakono užkeikimas (Ukraina) – 13, 15.05; 6, 7, 11 d. – 11, 13, 15.05
5, 8–10 d. – Smurfai: pamirštas kaimelis (JAV) – 14.10, 16.20; 7, 11 d. – 11.10, 14.10, 16.20
5–11 d. – Atvirame kosmose (Rusija) – 15.40, 18.40
Tobuli melagiai (Italija) – 17.10, 20.40
Emilija iš Laisvės alėjos (rež. D. Ulvydas) – 11.10
5, 7, 9, 11 d. – Spausk gaiduką! (D. Britanija, Prancūzija) – 18.50
5–11 d. – Prarastasis miestas Z (JAV) – 21.30
6, 8, 10 d. – Pradink (JAV) – 18.50
6, 7, 11 d. – Liūtas (Australija, JAV, D. Britanija) – 21.50
5–11 d. – Zoologijos sodo prižiūrėtojo žmona (JAV) – 18.30; Dvasia šarvuose (JAV) – 21.15; 6, 8, 10 d. – Gyvybė (JAV) – 21.50
Forum Cinemas Akropolis
5–7 d. – Virtuvė 2. Finalas (Rusija) – 11, 13.30, 16.10, 18, 20.40, 23.59; 8–11 d. – 11, 13.30, 16.10, 18, 20.40
5–7 d. – Slaptasis agentas (D. Britanija) – 13.20, 15.50, 19, 21.50, 23.50; 8–11 d. – 13.20, 15.50, 19, 21.50
5–7 d. – Pasekmė (JAV, D. Britanija) – 16, 18.20, 20.50, 23.30; 8–11 d. – 16, 18.20, 20.50
7 d. – Mamos norų sąrašas (JAV) – 19.10
10 d. – Karalius Artūras. Kalavijo legenda (3D, D. Britanija, Australija, JAV) – 19.10
5–7 d. – Greiti ir įsiutę 8 (JAV) – 12.50, 15.40, 18.50, 21.10, 23.15; 8–11 d. – 12.50, 15.40, 18.50, 21.10
5–11 d. – Ponas kūdikis (JAV) – 10.10, 13.10, 14.20, 15.30, 16.40
5–7 d. – Galaktikos sergėtojai. II dalis (JAV) – 10.20, 12.30, 18.30, 23 val.; 8–11 d. – 10.20, 12.30, 18.30; Galaktikos sergėtojai. II dalis (3D, JAV) – 15.20, 21.30
5, 8–10 d. – Smurfai: pamirštas kaimelis (JAV) – 12.40, 14.50, 17 val.; 6, 7, 11 d. – 10.30, 12.40, 14.50, 17 val.
5, 6, 8–11 d. – Drakono užkeikimas (Ukraina) – 10.40, 14 val.; 7 d. – 10.40, 12, 14 val.
5–11 d. – Tobuli melagiai (Italija) – 11.10, 18.40
5–7 d. – Pradink (JAV) – 21, 23.55; 8–11 d. – 21 val.
5–11 d. – Atvirame kosmose (Rusija) – 11.20, 18.10

5, 7, 9, 11 d. – Prarastasis miestas Z (JAV) – 21.40
6, 8, 10 d. – Zoologijos sodo prižiūrėtojo žmona (JAV) – 21.40
5, 9 d. – Seni lapinai (JAV) – 19.10
6 d. – Gyvybė (JAV) – 19.10
8, 11 d. – Dvasia šarvuose (JAV) – 19.10
5, 7, 9, 11 d. – Naktis su uošviu (JAV) – 21.20
6, 8, 10 d. – Spausk gaiduką! (D. Britanija, Prancūzija) – 21.20
6 d. – Emilija iš Laisvės alėjos (rež. D. Ulvydas) – 10.10; 8–11 d. – 11.30
Skalvija
5 d. – Saldžių sapnų (Italija, Prancūzija) – 16.20; 6 d. – 18.40; 7 d. – 15.50; 8 d. – 17 val.; 9 d. – 21 val.; 11 d. – 16.20
5 d. – Zoologijos sodo prižiūrėtojo žmona (Čekija, D. Britanija, JAV) – 18.50; 6 d. – 16.10; 10 d. – 19.10; 11 d. – 21.10
5 d. – Paskutinė šeima (Lenkija) – 21.10; 8 d. – 20.10; 9 d. – 18.40; 10 d. – 16.50; 11 d. – 18.50
6 d. – Kita vilties pusė (Suomija, Vokietija) – 21.10
6 d. – Moteris ir ledynas (dok. f., rež. A. Stonys) – 15 val.
7 d. – Žaklina (Čilė, Prancūzija, JAV) – 14 val.
7 d. – Pasiklydę Paryžiuje (Belgija, Prancūzija) – 21.20; 9 d. – 17 val.; 10 d. – 21.30
8 d. – *Seansas senjorams*. Tobuli melagiai (Italija) – 14.30
8 d. – Holivudas pasiūlė per mažai (dok. f., rež. R. Oičenka) – 19.30
Pasaka
5 d. – Tobuli melagiai (Italija) – 17, 21.30; 6 d. – 13.30, 17, 21.30; 7 d. – 13.15, 16.15, 20.45; 8, 9 d. – 21 val.; 10 d. – 18.45; 11 d. – 17.15, 21.30
5, 6 d. – Paskutinė šeima (Lenkija) – 19 val.; 7 d. – 18.15; 8 d. – 18.45; 9 d. – 19 val.; 10 d. – 18.30; 11 d. – 15, 19.15.
5 d. – Saldžių sapnų (Prancūzija, Italija) – 19.45; 6 d. – 19.15; 7 d. – 17.15; 8 d. – 18.30; 9 d. – 18.45; 10 d. – 20.45; 11 d. – 19 val.
5 d. – Spausk gaiduką! (D. Britanija, Prancūzija) – 22.15; 6 d. – 21.45; 9 d. – 17 val.; 11 d. – 21.45
5 d. – Kriaušių pyragėliai su levandomis (Prancūzija) – 17.30; 7 d. – 13.30; 11 d. – 15.30
5 d. – Kita vilties pusė (Suomija, Vokietija) – 19.30; 6 d. – 17.30; 10 d. – 20.30
5 d. – (Ne)Tikros prancūziškos vestuvės (Prancūzija) – 21.45; 6 d. – 21.15; 9 d. – 21.30
6 d. – Moliūgėlio gyvenimas (Šveicarija, Prancūzija) – 15.30; 7 d. – 13 val.
6 d. – Ponas kūdikis (JAV) – 13 val.
6 d. – Emilija iš Laisvės alėjos (rež. D. Ulvydas) – 15 val.
6 d. – Šokėja (Prancūzija) – 17.15; 7 d. – 15.15
6 d. – Irano reivas (dok. f., Šveicarija) – 19.30
7 d. – Raudonas vėžlys (Prancūzija, Belgija, Japonija) – 14.30
7 d. – „Lietuva skaito!“ (nemokamas renginys) – 20 val.
7 d. – Nekaltosios (Lenkija, Prancūzija) – 15.30
7 d. – Francas (Vokietija, Prancūzija) – 17.45; 10 d. – 18.15
7 d. – Patersonas (JAV, Prancūzija, Vokietija) – 20.15; 9 d. – 17.15
8 d. – Traukinių žymėjimas 2 (D. Britanija) – 21.15
8 d. – Belgų karalius (Belgija, Olandija, Bulgarija) – 18.15; 11 d. – 21.15
8 d. – Asfaltas (Prancūzija) – 20.45
9 d. – Tai tik pasaulio pabaiga (Kanada, Prancūzija) – 17 val.
9 d. – Ledi Makbet (D. Britanija) – 21.15

9 d. – „Kino kursai. Kino skonis. Dokumentika“ – 19.30
10 d. – Zoologijos sodo prižiūrėtojo žmona – 21 val.; 11 d. – 16.30
11 d. – Taksiukas – 17.45
11 d. – „Kino kursai. Kino skonis. Analizė“ – 19.30
Ozo kino salė
5 d. – Šokėja (Prancūzija) – 18 val.; 6 d. – 17 val.
5, 10 d. – Baigiamieji egzaminai (Rumunija, Prancūzija, Belgija) – 20 val.
6 d. – Tobuli melagiai (Italija) – 15 val.; 10 d. – 18 val.
6 d. – Sieraneveda (Rumunija, Prancūzija, Bosnija ir Hercegovina, Kroatija, Makedonija) – 19 val.
11 d. – Holivudas pasiūlė per mažai (rež. R. Oičenka) – 18 val.
11 d. – Amžinai kartu (rež. L. Lužytė) – 18.40

KAUNAS
Forum Cinemas
5–11 d. – Virtuvė 2. Finalas (Rusija) – 17.30
5–11 d. – Slaptasis agentas (D. Britanija) – 12.45, 20, 22.15
5, 6 d. – Pasekmė (JAV, D. Britanija) – 15, 18.30, 21.15, 23.40; 7–11 d. – 15, 18.30, 21.15
13 d. – R. Strausso „Rožės kavalierius“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 19.30
7 d. – Mamos norų sąrašas (JAV) – 19.30
10 d. – Karalius Artūras. Kalavijo legenda (3D, D. Britanija, Australija, JAV) – 19.25
5–11 d. – Greiti ir įsiutę 8 (JAV) – 13.15, 16.10, 19.50, 21.50
5–9, 11 d. – Ponas kūdikis (JAV) – 11, 12.20, 14.40, 17, 19 val.; 10 d. – 11, 17, 19 val.
5–11 d. – Galaktikos sergėtojai. II dalis (3D, JAV) – 13.30, 19.20; Galaktikos sergėtojai. II dalis (JAV) – 10.30, 16.40, 22.30; Drakono užkeikimas (JAV) – 10.40, 13.05, 15.20; Smurfai: pamirštas kaimelis (JAV) – 10.10, 14.15, 16.25
5, 7, 9 d. – Zoologijos sodo prižiūrėtojo žmona (JAV) – 17.10
5, 9, 11 d. – Tobuli melagiai (Italija) – 19.35
6, 8 d. – Seni lapinai (JAV) – 19.35
5–11 d. – Gražuolė ir pabaisa (JAV) – 10.20
Prarastasis miestas Z (JAV) – 20.40
Pradink (JAV) – 22.45
5, 7, 10 d. – Emilija iš Laisvės alėjos (rež. D. Ulvydas) – 11.30; 6, 8, 11 d. – 17.10
5, 6 d. – Naktis su uošviu (JAV) – 23.30

KLAIPĖDA
Forum Cinemas
5–11 d. – Slaptasis agentas (D. Britanija) – 13.20, 19.30, 21.50; Virtuvė 2. Finalas (Rusija) – 10.50, 16.15, 18.50, 21.40; Pasekmė (JAV, D. Britanija) – 15.40, 18.20, 21.30
7 d. – Mamos norų sąrašas (JAV) – 18.10
10 d. – Karalius Artūras. Kalavijo legenda (3D, D. Britanija, Australija, JAV) – 18.40
5–11 d. – Ponas kūdikis (JAV) – 10.10, 12.30, 14.50, 17.10; Drakono užkeikimas (Ukraina) – 11.30, 13.40, 15.50; Greiti ir įsiutę 8 (JAV) – 13.20, 18, 21 val.; Galaktikos sergėtojai. II dalis (JAV) – 10.50, 15.40, 20.40
5–9, 11 d. – Galaktikos sergėtojai. II dalis (3D, JAV) – 12.40, 18.40; 10 d. – 12.40
5, 8, 10 d. – Smurfai: pamirštas kaimelis (JAV) – 14, 16.10; 6, 7, 11 d. – 10.20, 14, 16.10
5, 6, 8–11 d. – Atvirame kosmose (Rusija) – 10.30, 18.10; 7 d. – 10.30
5, 7, 9, 11 d. – Naktis su uošviu (JAV) – 21.10
6, 8, 10 d. – Prarastasis miestas Z (JAV) – 21.10

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė (**dailė**)
Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė
Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras, šokis** – Milda Brukštutė
Muzika – Laimutė Ligeikaitė | **Stilius** – Rita Markulienė
Dizainas – Jokūbas Jacovskis | **Maketas** – Vanda Čemerkaitė
Finansininkė – Brigita Misiuvienė | **Direktorius** – Linas Vildžiūnas

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais. Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VšĮ „7 meno dienos“, Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel. 2613039. El. paštas redakcija@7md.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. l. Tiražas 800 egz. Spausdino UAB „Valdo leidykla“, Gedimino g. 34, Ukmergė

Remia Lietuvos kultūros taryba ir LR kultūros ministerija
Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas

